

שוברים שתיקה – קובץ עדויות מס' 2

בשנה האחרונה נאספו בידי ארגון "שוברים שתיקה" מאות עדויות של לוחמים אשר שרתו בשטחים במהלך האינתיפאדה הנוכחית. עדויות אלו מלמדות על המציאות הבלתי אפשרית עימה נאלצים הלוחמים להתמודד, ועל המחיר המוסרי הנורא של מציאות זו. מקבצים נבחרים מעדויות אלו פורסמו בקבצים קודמים שהפיק ארגון "שוברים שתיקה".

הקובץ הנוכחי מתמקד בפקודות ונהלים מבצעיים של צה"ל. בקובץ עולה תמונה קשה של שכיחות גבוהה במקומות ובזמנים שונים של פקודות אשר בחלקן הן בלתי חוקיות בעליל: הוראות לפתיחה באש על אזרחים שאינם מהווים סיכון, מבצעים שכל מטרתם הינה נקמה, ירי מכוון על כוחות הצלה ועוד. קובץ זה מלמד על עומק ההשחתה של המנגנון הצבאי ועל כהות החושים שמגיעה עד לדרגות הגבוהות ביותר. העדויות שבקובץ זה נפרסות על פני מגוון של יחידות, תקופות ומקומות בשטחים, ובכך מהוות ראייה למימדי הריקבון הערכי וההשתרשות של נורמות פסולות.

בנוסף נראה כי מערכת הביקורת העצמית בצה"ל כשלה ולא עמדה במשימתה, הוא הדין גם במנגנוני הפיקוח האזרחיים והפרלמנטריים אשר נמנעים בעקביות מלבקר את אופן התנהלות הצבא בכלל ואת הוראות הפתיחה באש בפרט בעימות הנוכחי. מצב זה מעלה בצורה חריפה את הצורך הבווער ביצירת מסגרת שניתן יהיה להביא את הנתונים שנצברו בידנו, על מנת לבחון את העולה מהם וללמוד על אופן הפעולה של צה"ל בעימות הנוכחי. חברה מתוקנת אינה יכולה להתקיים ללא ביקורת ובחינה מתמדת של הגוף אשר בידי מופקד הכוח הרב ביותר. **אשר על כן, ארגון "שוברים שתיקה" קורא להקמתה של וועדת בדיקה ציבורית בלתי תלויה שתאפשר חשיפה אחראית של העובדות ובדיקתן.**

הקשבה ונטילת אחריות הן המעט שמחויבת בו החברה ונציגיה הנבחרים במדינה מתוקנת המושתתת על ערכי מוסר בסיסיים.

פרטיהם האישיים של מוסרי העדויות הושמטו על מנת לא לאפשר את זיהוים.

הערד: סיירת צנחנים מקום האירוע: מחסום שוטרים פלשתינים באזור שכם תאריך: לילה אחרי ההתקפה בעין עריק פברואר 2002

את זה (הפיגוע במחסום עין עריק) שמענו מהחדשות. לילה למחרת... אנחנו מקבלים את הפקודת מבצע. לאותו לילה. הפקודה אומרת ללכת לשלושה מחסומים של שו"פים באזור של שכם, לפי מה שאני זוכר שלוש עמדות ולירות בשו"פים.

מי מעביר את הפקודה? מפקד היחידה?

מפקד היחידה, המח"ט היה שם

מי זה המח"ט?

המח"ט כוכבי. אני זוכר אותו כי הוא הסתובב שם, אני לא זוכר אם הוא העביר לנו. זה היה נוהל קרב מאוד חפוז.

מה היו המילים המדויקות שאמרו לכם בפקודה?

שוב פעם אני לא זוכר פקודה מסודרת, לא ישבנו בתדריך, אולי רק קצינים אני לא זוכר אבל בפירוש זה היה לירות בשו"פים

השתמשו בביטויים כמו נקמה?

אנחנו השתמשנו כן, זה ברמה שלנו וברמה של מפקד היחידה. שוב פעם, אני לא יודע אם המח"ט הוריד את זה כ... זה מה שאנחנו קיבלנו, וגם אם לא אמרו לנו, זה היה ברור שזה זה.

זה היה שם לחלוטין, שתבין רק את המצב זה היה שו"פים שמדווחים להם על פעילויות.

שכוחות צה"ל נכנסים לפני זה?

כן, יום לפני (פעולה) היו עושים את זה ברמה של קציני התיאום לא ברמה שלנו אז אני לא ממש יודע אבל כן זה שו"פים שמדווחים להם, אנחנו יודעים בדיוק איך איפה הם יושבים זה לא שנתקלנו בהם, אנחנו לא עוברים במחסומים, אבל אני יודע שאם יש איזושהי פעילות אז אומרים להם מראש ואז הם מפנים כאילו מין משהו כאלו, אני לא בקיא בזה כי זה לא ברמה שלנו.

אבל זה מה שהיה, באנו להרוג שו"פים

אני הייתי בכוח של מפקד היחידה. היה כוח של המפל"ג עם עוד מפק"צ והיה כוח של מפק"צ לבד לפי דעתי, המפק"צ היותר ותיק

וכל כוח יצא למחסום אחר?

כל כוח היה לו מחסום אחר הרעיון היה להיות מתואמים מבחינת הזמן,

אני אספר על הכוחות האחרים מפקד היחידה לקח את המחסום היותר פעיל, אז שם אנחנו היינו. באחד המחסומים (האחרים) לא היה אף אחד. במחסום אחר היה לפי דעתי שוטר אחד שהם ירו בו היה גם איזשהו אקט של מכונית שהגיעה והם ירו עלייה, אני זוכר שעל זה היה תחקיר, שהם לא היו צריכים לירות במכונית,

אני מדבר על שני המחסומים שלא אני הייתי שם

ואתה יודע את זה מהתחקיר?

מהתחקיר. מחסום אחד היה ריק. במחסום השני, היה שוטר אחד.

הוא היה חמוש?

אני לא יודע וזה גם לא היה משנה.

זה לא היה בתחקיר אף פעם?

זה לא היה בתחקיר, כי גם ההוראות פתיחה באש לא היו קשורות לחלוטין לחמושים או לא חמושים

בין אם הם חמושים ובין אם הם לא חמושים, יורים?

כן... שו"פים

הבנתי. אמרו לכם זיהוי של שו"פים זה לפי המדים? או שכל מי שנמצא במחסום?

לא העלנו שאלה איך אנחנו מזהים שו"פים. מישהו שהיה במחסום. לא היה משהו שהעלנו בקטע הזה, אני זוכר שהנקודה היחידה שהועלתה בתחקיר, חוץ מהצגת העדויות בנושא הזה של הכוח השני היה למה הם פתחו באש על מכונית שהתקרבה (העד מתאר את הפעילות עצמה לאחר ההגעה אל היעד) בשלב ראשון, אנחנו לא רוצים לשפר את העמדה הזאתי ואנחנו מתחילים לירות מטולים על העמדה עם כיוון של מי שמכוון... הרעיון היה שנרתק אותו, נרתק את העמדה...

יורים בעצם מטולים על המחסום?

על המחסום שאנחנו לא יודעים אין לנו מושג מה קורה שם. אנחנו רק יורים על המחסום שמי שמכוון אותנו זה.

ירי עקיף?

ירי עקיף שאנחנו לא רואים לאן, שמי שמכוון אותנו זה הכוח של מפקד היחידה.

הם השיבו באש, השו"פים?

אז זהו, אחד מהשו"פים נהרג. אני לא זוכר אם כתוצאה ממה שאנחנו עשינו או מהירי שלהם על המחסום תוך כדי הדילוגים או מרימונים שהם זרקו. בכל מקרה הם מגיעים לצד אחד של המחסום ויש שם כבר יש שם שו"פ הרוג, יכול להיות שהם הרגו אותו ממש בכניסה למחסום, והם מוודאים עליו הריגה כמה פעמים.

הוא משיב באש?

כן, הם ממש מנהלים לחימה. לא זוכר איך זה ניגמר. והם יכולים להגיע משני הצדדים, הם יכולים להגיע משני הצדדים של הקיר, אבל הם לא פותחים את הזה.. כי הא משיב באש... איך זה, איך הם מצליחים... אני לא זוכר...

כן, באיזשהו שלב גם נגמרו להם הרימונים... נראה לי שהם, בגלל שהם פתחו בצד השני אז הם פשוט מגיעים אליו מאחורה... צד אחד הם מגיעים ואז יש שם קיר גם מהצד השני אז הם לא יכולים לירות בו אז הם צריכים גם לפתוח את הזיג השני... בסופו של דבר, איזושהי לחימה... משמעותית, היה שם גם התבחבשות של הכוח ההוא, לא ממש ברור מה קורה, הסיבה גם שהם וידאו הריגה כמה פעמים, כי הם כל הזמן... הם צמוד לגופה של השו"פ הראשון שהיה בתוך הזה. הם כל הזמן בתוך המתחם, הם ארבעה אנשים.

כל אחד בעצם וידא הריגה?

כן, על אותו, הם תוך כדי קרב, אז תוך כדי מה שהם מטהרים אחר כך. הלחץ של הקרב.

הוא כאילו ממש בגב שלהם?

הוא לא.

מפקד היחידה בא, נותן בו.. איך זה הולך איך זה קורה?

הם בתוך המתחם, הם פותחים את המתחם. אז נראה לי גם כל אחד עובר לידו, ונראה לי גם היה שם יותר מכדור אחד לוודא הריגה

כדור אחד פותח את המתחם, בא בום. ממשיך הלאה?

כן, משהו בסגנון הזה, כאילו הם גם כל הזמן לידו, ... שוב פעם, אבל אני לא... ממש זוכר

והבחורצ'יק השני אחרי שהם מצליחים להגיע אליו?

הם הורגים אותו

הורגים אותו וגם עליו עושים ויודא הריגה, מאיזה טווח?

הטווחים הם מאוד קצרים, אני לא יודע אם עליו... הטווחים הם מאוד קצרים.. וזהו. ואז מתחילים להבין מה קרה, אחד נפצע קלות, אחד מהכדורים הוא פתח מהכתף ממש בצורה קלה מאוד... וזהו, אנחנו מתחילים...
אנחנו נפגשים בחזרה, כל מה שהיה הוקלט

כל מה שראו מהתצפית?

מעמדת התצפית הם מקליטים את זה. הקסטה הזאת הפכה ללהיט היסטרי, ממש.

ביחידה?

לא רק, .. דבר ראשון כמובן, אנחנו מתחילים להריץ.. היום בקטנים האלה, יש את המכשירים הקטנים האלה שמתחברים לאמצעים (מיכשור ראיית לילה) ואז רואים את זה יפה ובהגדלה, אז רואים כאילו כל אחד מזהה את המשחק שהוא עשה שם. מפקד היחידה לוקח את זה לכל מקום.

העד: סיירת יעל מקום האירוע: מחסום שוטרים פלשתינים בגדה תאריך: לילה אחרי ההתקפה בעין עריק
פברואר 2002

היה את הפיגוע של השישה אנשים פה על 443, שישה חיילי הנדסה, שהגיע איזה מחבל על אחד המחסומים, הרג שישה. באותו הערב הקפיצו אותנו והכניסו את כולנו לאיזה חדר. פתאום יורד המפק"ץ שלנו מאיזה תדריך של שתי דקות, ואומר "תקשיבו, אנחנו עושים... הפעולה היא פעולת נקמה. אנחנו הולכים לחסל שישה שוטרים פלשתינים (להלן שופי"ם) באיזה מחסום, כנקמה על השישה שלקחו לנו".
יש איזה ארבע עמדות מעבר ליד 443, שמי שאחראי עליהם זה שופי"ם ולכל אחת מהעמדות האלה שלחו אותנו, כדי לחסל את כל השופי"ם שיש שם.
התדריך היה של איזה שתי דקות, הוגדר לנו שזה נקמה כאילו, כשאני עוד באותו הרגע התלבטתי, שאלתי "מה הם, מה הם עשו? מי הם?". אמרו לי שהם שופי"ם. אמרתי "מה הם עשו?" אומרים: "יש חשד שהמחבל שהרג את השישה עבר דרך המחסום הזה". יש חשד, אבל לא יודעים את זה באמת. אבל אמרו לי "זה לא משנה לקחו לנו שישה, אנחנו הולכים לקחת שישה בחזרה".

זה הביטוי?

זה הביטוי, זה הביטוי. "פעולת נקם". גם יום אחרי זה בעיתונים פורסם "פעולת נקם". לא הסתירו את זה. פורסם "פעולת נקם" וזה היה בהילה מטורפת של "נקמת דם נכונה" היתה הליכה מאוד מאוד ארוכה, הגענו לשם רגלית באיזה ארבע בבוקר, כשבליילה אין שם אף אחד - המחסום הזה סגור בלילה, ויש להם איזה בניין שהם גרים בו. ביום הם יורדים למחסום עצמו ונמצאים שם.

ואתם ישבתם במארב?

ישבנו במארב עד שהם יגיעו. והרעיון היה שפשוט אנחנו הורגים את כולם. הם יגיעו ואנחנו נחסל את כולם, בלי שום קשר לנשק לא נשק, כאילו שוטר פלשתיני - יורים בו. ניתנה הוראה והשישה האלה ירו, דפקו מכת אש, ולא פגעו בכלום. הם היו אמורים גם לפגוע במנורות רחוב ולא הצליחו לפגוע. אנחנו קמנו, נתנו מכת אש, פגענו בשני אנשים כאילו, שני אנשים מתו, אבל הם לא מתו, סליחה, הם נפגעו, אחד פגענו לו ברגל אני חושב ועוד אחד בכתף, או משהו כזה, והם ברחו. אז המשכנו, המשכנו, המשכנו. אני היה לי ציין, הבאתי לאחד מהם כדור בראש כשהוא רץ ועוד אחד זחל מאחורה ונעמדנו כולנו, רצנו, זה היה... האמת - נורא נהייתי מזה. היה ממש כיף, כי זה היה פעם ראשונה שאתה כאילו "קדימה הסתער" אמיתי, כמו שעשית באימונים והיינו מדהימים. תפקדנו מעל ומעבר. אז ההוא רץ ואנחנו המשכנו להתקדם. הוא נכנס לתוך איזשהו מחסן, מין משהו עם פח גלי כזה. עמדנו ארבעה חברה מבחוץ ריססנו לזה את האימאימא, היה שם בלון גז, הבלון הזה התפוצץ, הכל בער בער בער בער.

בינתיים היה לנו שו"פ הרוג, עוד אחד בתוך הדבר הזה שהוא בוער באש, ועוד אחד שרץ. רצנו אחריו, והוא נכנס לתוך בית-קברות, או איזה משהו כזה, אני חושב שזה היה בית-קברות. נעמדנו על החומה, נתנו בו גם כן אש, הרגנו אותו. הוא גם מת.

והם היו חמושים?

תכף. בינתיים לא ירו עלינו חזרה. לא ירו עלינו חזרה.

חוץ מהירייה בהתחלה?

לא! הייתה ירייה בהתחלה זה היה מכת אש שלנו.

אה! או.קי.

לא נתקלנו, לא ירו עלינו בשום שלב. אנחנו נתנו מכת אש מרחוק, לא פגענו בכלום, קמנו להסתער, פגענו באחד הוא ברח, אני הורדתי בו עוד כדור, עוד אחד רץ לתוך זה, בינתיים בוער כאילו ועוד אחד שרדפנו אחריו לבית-קברות. ועוד אחד שנעלם.

הבחור בבית-קברות נהרג?

לא. נעמדנו מעל החומה, נתנו ירייה והוא נפל, בזה נגמר. עכשיו הבחור הראשון שנפל שכב על הרצפה וראינו רק מהמותן ומטה. היה איזה בולדר שהסתיר אותו. והיו ארבעה או שלושה אנשים שפשוט חוררו אותו. המשיכו לירות בגופה.

לוודא הריגה?

לא לוודא הריגה. מהאטרף של ההתלהבות. חוררו לו ת... חוררו אותו לגמרי. בניסגה מהבית-קברות, אני הלכתי לראות, לוודא הריגה, אבל גם לקחת לו את הנשק. הגעתי אליו, והוא היה מרוטש. זאת הייתה גופה מרוטשת. הפכתי אותו. זה היה בחור בן איזה חמישים וחמש אם לא שישים, מאוד מבוגר ואין עליו נשק, בדיעבד הבנו, גם על ההוא בבית-קברות, שלא היה לאף-אחד מהם נשק.

הם היו על מדים?

הם היו על מדים של שו"פים בלי נשק.

ואז עוד הלכנו, וזרקנו עוד רימון לתוך הדבר הזה שבער.

הגיע המבצע הכי מטורף ליחידה שהיה אי פעם, נתנו לנו את הכבוד, לצוות שלנו, הוא הלך ככה, צריך קצת הסברים, גם כן מחנה פליטים טול כרם, מה שקרה שם זה שכל פעם שצה"ל היה נכנס היו יורים עליו באותה תקופה, ומזל"טים ומודיעין מה שקלטו שיש בכל פינה, זה מחנה פליטים מרובע, בכל פינה יש כמו קבצנים בניו יורק בהארלם סביב חבית עם מדורה, זה היה חורף, מתחממים ככה בכל פינה איזה עשרה-חמש עשרה חברה מסביב למדורה, ברגע שצה"ל נכנס הם עולים לגגות ויורים, מדווחים לאחרים שיוורים או מדווחים למבוקשים שיברחו, זאת אומרת, היה נורא קשה לעשות שם מעצרים באותה תקופה, בעצם זה היה חסר סיכוי לתפוס שם מישהו והחליטו בעצם, בראייה לאחור, לא נסחו את זה ככה, לעשות מבצע התגנבות של צוות.

רגלית?

רגלית. כל הארבע חביות האלה היו יחסית קרובים...יש בסופו של דבר רק שנים-שלושה צירים שאפשר להיכנס בהם רכוב למחנה פליטים, אז הם היו בסביבות הצירים האלה. מה שאמרו לנו זה צוות...העמידו גם צלפים, במקרה שצלפים...וצוות פטרול שמגיע לזיג, שניים-שלושה כמה שמצליחים, והוראות הפתיחה באש היו שכל מי שנמצא סביב החבית דינו מוות. זה היה מבצע חיסול, מהבחינה הזאת.

בלי הפללה, בלי נשק?

בלי נשק, בלי נשק.

כל מי שנמצא באזור החבית?

כל מי שנמצא באזור החבית בשעה שבה אנחנו נכנסים, שתיים-שלוש בלילה, דינו מוות, לא חשוב אם...

לא חשוב אם יש לא נשק או אין לו נשק?

אין לו נשק, לא חשוב. המודיעין אמר שמסתובבים שם לפחות עשרה-חמשה עשר איש, לא חשוב גיל, לא חשוב מה, כל מי ש...

בום?

בום. הרעיון היה... דיברנו על זה ששני חברה לפחות יצליחו להשחיל קנה, ניתן כמה כדורים ראשונים מדויקים ואז נזרוק רימון או מטול או משהו כזה, ונסיגה. זה מבצע שונה לגמרי, עד אז עשינו מארבים, זה פתאום איזה מבצע של סירת מטכ"ל. יומיים לפני זה שלדג עשו את זה בנקודה אחרת של המחנה פליטים וחשפו אותם בתנועה, היו שם חילופי אש, אף אחד לא נפגע...

והם פשוט יצאו החוצה?

פשוט יצאו החוצה, כך שאלמנט ההפתעה גם כן לא היה לנו. עשינו את זה פעם אחת, הגענו עד המחנה פליטים ולא נתנו לנו אישור להיכנס, זה היה מבצע מלווה במזל"ט, עם קשר, היו יותר מדי אנשים על הגגות, החליטו לא לתת לנו אישור להיכנס. נספר בסדר כרונולוגי. אנחנו נורא התבלטנו מה...בגלל ההוראות פתיחה באש בסופו של דבר...להרוג...אתה רואה מי ש...בלי נשק, בלי כלום.

דיברתם על זה רק ביניכם?

דיברנו על זה כל הצוות. מה שבעיקר העסיק את הצוות...הצוות היה חושב, לזכותו יאמר, זה היה נראה לנו מטורף לגמרי מבחינת סיכון הכוח, לא היינו צוות כזה של מפגרים של:

"יש, נתנו לנו..." כל הפלוגה: "וואו, איך היינו צוות טוב, אם היינו הצוות הכי טוב היה לנו את המבצע הזה" ואנחנו רק התבכיינו וכולם כזה: "איך אתם מתבכיינים?" ואנחנו אמרנו: "שולחים אותנו למות. אם אתם רוצים, קחו אתם את המבצע". זאת הייתה האווירה בצוות, בעיקר בגלל סיכון הכוח. מבחינה מוסרית אנשים לא היה להם אכפת בגלל שהם פחדו על עצמם. אנחנו בעיקר התלבטנו בקטע המוסרי, גם כדי לחשוב פחות על הפחד של המבצע עצמו

כי אף אחד לא יודע מי עומד שם בעצם?

כן. זה בעצם אנשים שגורמים לזה שהמבוקשים האחרים יוכלו לברוח, ברור שאין מה להשוות. זה היה גם בתקופה...היום אני לא בטוח אם לא היו שולחים לשם טיל, זה היה בתקופה שקצת פחות עשו חיסולים, היום הרי מחסלים, כל שנייה שולחים טיל, אז יכול להיות גם היו שולחים לשם טיל, אבל אז...היה ברור שבכוונה לא מנסחים את זה כמבצע חיסול, אם זה היה מבצע חיסול היו שולחים לשם טיל, בכוונה זה פטרול אלים, בוא נגיד שאם הכול ילך כמו שצריך, איך יציגו את זה מחר בעיתונות? כוח צה"ל נתקל בחמושים, כי מן הסתם היו שם חמושים, היו שם חמושים כי מישהו נפצע וזה מספר את סוף הסיפור, אתה מבין? ובזה זה נגמר, זה לא שאנחנו באנו לחסל.

מה אמרו לכם בתדריך?

לא הציגו את זה כמבצע חיסול, ממש לא.

איך כן?

כמו שאמרתי, הוראות פתיחה באש במבצע הזה ספציפי, נכנסים בשתיים וחצי, בשעה הזאת כל מי שנמצא בסמטה דינו מוות, אין שם אנשים חפים מפשע, זה היה המבצע, אף אחד לא הציג את זה כמבצע חיסול.

בסופו של דבר נכנסנו למחנה הפליטים ונתקלנו בדרך אחד מהכוח שלנו נפצע ונסגנו. הכול היה גם במין אווירה כזאת של תחרות עם שלדג, מי יצליח, הם לא הצליחו, אנחנו נצליח.

הער: לוחם ביחידה מובחרת מקום הארוע: מחנה הפליטים טול כרם תאריך: חנוכה 2003

מחנה פליטים טול כרם, תקופה, זה באיזור, אם אני זוכר נכון, חנוכה 2003. באמת זה היה לחסל שם אני חושב משהו בסביבות 9 חבר'ה. אני לא זוכר, זה חבל, אני לא זוכר בדיוק איך היתה בנויה ההפללה. אני זוכר שזה שהמזל"ט יזהה את הקבוצה היה תנאי לביצוע כמו שאומרים

כשמה הסיפור בעצם, מה המשימה

הסיפור, אני לא זוכר בדיוק מה החברה האלה עשו, אבל נדמה לי שהם יורים שם על כל מיני רכבים וכל מיני סיפורים כאלה. יש נקודה בתוך המחנה. שתי נקודות ששם נוהגים לבלות את הלילה, בתוך המחנה הפליטים, זה עסק די מסריח, והמשימה בעצם היתה להגיע אליהם ולפתוח באש, כשהכל היה מבוסס על זה שההפללה קיימת, זאת אומרת הכח לא צריך להפיל כלום. ז"א הכח לא צריך לראות נשק או משהו כזה.

הפקודה היא תגיעו לסמטה אתם פותחים באש אוטומטית, בין אם אתם מזהים נשק ובין אם לא. לא מחכים...?

באוטומט.

הבנתי, רימונים וצורות מה שנקרא

כן, זאת אומרת התאמנו על ירי באוטומט, יחסית נוהל קרב די ארוך, אני חושב משהו כמו שבוע, שזה יחסית ארוך, והתאמנו על ירי באוטומט, הקיצור, הלכו לירות שם הרבה.

הבנתי, מאיפה הגיעה הפקודה?

מה זה שם, זה מח"ט מה, אפריים, לא? משהו כזה.

בקיצור מח"ט?

לפחות.

מי ישב באישורי תוכניות?

זה או מח"ט או סמח"ט אני חושב עשה אשור תוכניות

אתה היית באישורי תוכניות?

כן

קראו לזה משימת חיטול?

לא, קראו לזה **משימת ירוט** או משהו כזה אם אני זוכר נכון. זה יצא לפועל.

ומה?

התבחש עם איזה חייל....

זאת אומרת הם...עוד לפני הכניסה למחנה הפליטים עצמו, באיזה רחוב שם, הם עשו שם פטרולים החברה האלה המקומיים, יצא משהו מהסמטא, והפתיע אותם, והם ירו עליו ובספסו, זה פעם אחת. אחרי זה ביימנו כאילו

מה זה הפתיע אותם, חמוש כאילו?

כן. ואחרי זה ביימנו כאילו הוצאה שלהם החוצה, מפקד היחידה החליט להחזיר אותם, למרות שהמבצע כאילו נחשף, ואז הם הגיעו ממש, אני יכול אפילו לצייר את זה אני זוכר את זה... אם אתה רוצה. היה להם כאילו... פתחו זיג אחריו היה לנו עוד שני זיגים והם שם כאילו..זאת אומרת מרחק של חצי דקה משם. וגם שם, אותו חייל אגב, זיהה איזשהו פטרול, הם קבלו גם דווח של שני חמושים שמתקרבים, שוב פתחו באש מוקדם מדי, לא געגו בהם ואז הם כבר לקחו את הרגליים והסתלקו משם.

הער: סרן במילואים חיל הים מקום האירוע: רצועת עזה תאריך: שבועיים ראשונים של חומת מגן

שירתתי בחיל הים, הייתי מפקד דבורה. היה לי איזה תותח על הספינה, שהוא אחד מהיעודים שלו היה הפגזת חוף, היתה תוכנית מגירה כזאת שיש בה הפגזות חוף בעזה על כל מיני אתרים וזה במקרה שיהיה צורך, בהתפתחות אירועים, והתפתחות כזאת הגיעה. לא הפעילו את הדבר הזה עד "חומת מגן". אז ירדו ספינות לעזה בשביל להריץ את הנוהל קרב הזה.

לפני זה אני רוצה להגיד שכל הדבר הזה זה כמו רשומון, כלומר אני מספר מנקודת המבט

שלי, כל העובדות הן מנקודת המבט שלי, כלומר, איך שאני ראיתי את הדברים, בתור מפקד ספינה.

התכנסנו שם, סגן מפקד חיל הים, נציגים של הכוחות שהיו אמורים להשתתף במבצעים שתוכננו לכל יום, כל ערב. במשך התקופה הבאה במשך שבוע שבועיים הבאים, נציגים מחיל אויר, מסק"רים, היו שם נציגים מהשייטת, היה אותי מהספינה, מהדבורה, אנשים מהחוף, אנשי מודיעין... ומה שנאמר שם זה שעכשיו השותפות שלנו היא בלחימה. הייתה הרגשה שיש אור ירוק עכשיו. צהל פועל בצורה רחבה ביותר, כל היחידות המבצעיות משתתפות. הוא אמר "אני רוצה שני הרוגים כל לילה, כלומר מהחוף, מגזרת החוף מהמבצעים שאתם פה, מי שיושב פה בפורום הזה, אני רוצה לפחות שיהיה שני מחבלים כל לילה."

מי אמר את זה?

סגן מפקד חיל הים באותו זמן.

הוא אמר מחבלים, הוא אמר הרוגים?

לא זוכר בדיוק את הניסוח. ההרגשה שלי שהייתה שזה לא משהו שצריך להיאמר בצורה כזאת. כלומר יש מטרה אם זה עובד, אז זה עובד ואם לא אז לא.

אי-אפשר להגיד אני רוצה מספר מסוים כל לילה. אז התחושה הייתה של נקמה, של איזשהו מסע נקמה, ככה שנכנסים חזרה יעני עם 4 פלסטינים (הרוגים). זהו. ואז תוכננו המבצעים.

מודיעין הביא כל פעם אתרים מסוימים, אתרים של כח 17. זה היה ****, זה היה מוצב ***, כל מיני מוצבים מגזרת החוף של עזה. והאתרים האלה הם היו אתרים של פח"ע (פעילות חבלנית עוינת) ודאי, כל מה שנמצא בפנים הוא פח"עי, ואם הוא חמוש - כל בן אדם שזז בתוך המתחמים האלה חמוש, הוא מטרה לגיטימית.

סה"כ ירי עצמו יצא משהו כמו פעמים או שלוש על החוף, כשבפעם הראשונה זה היה מצב שבו לא היו אנשים, לא היו מטרות לגיטימיות.

ראינו שומר אחד, שני שומרים, אבל צריך ריכוז של אנשים בשביל לבצע את ההפגזה מהחוף כדי שיהיה יעיל.

הוא לא מדויק כל כך?

הוא לא מדויק כל כך. לירות על בן אדם אחד זה לא יעיל, אתה מפספס את המטרה שלך בעצם. גם אם גגעת בו זה רק בן אדם אחד. בקיצור היה שם רק איזה פטרול שהסתובב, חיכינו וחיכינו להמשך הלילה עד שתהיה קונסטלציה יותר טובה.

יש כוחות של שייטת 13 שבדרך כלל נמצאים יותר קרוב ואז הם יכולים לדווח מי חמוש ומי לא חמוש, לתת בעזרת מכשיר ראית לילה את הנתונים.

על הספינה נמצא מפקד בסיס אשדוד, אל"מ *** ***, שהוא הדרג הפוקד והוא אמור לתת את האישור לירי באמת. באחד הימים היה גם מפקד חיל הים, אלוף *** ***, על הספינה.

על הספינה שלך?

כן.

בקיצור, באותו ערב ראינו שאנשים מהפטרול אחרי זה יורדים לחוף לאיזה מקום שלא נמצא בתוך המתחם, הוא נמצא ממש על החוף, הייתה שם איזו מדורה, היו שם כמה 3-4 חברה שישבו במדורה והייתה תנועה בין הפטרול הזה לתוך המדורה. כלומר בן אדם עם

נשק ירד, החליף נשק וירד למדורה. עכשיו, אנחנו קבלנו את הרושם שהמדורה הזאת זה אנשים שכנראה הם חלק מהפטרול כנראה ירדו מהפטרול הם שייכים לפטרול, ואמרנו שאנחנו רואים תנועה לכיוון אלה עם הנשק שבתוך המתחם. עכשיו, אם הם פח"ע זה אומר שאנשים במדורה הם פח"ע. לא היה לנו זיהוי של אנשים מהמדורה לא ידענו מי נמצא שם, מה הגילאים שלהם, מי זה האנשים האלה. אם כולם שייכים, אם כולם חמושים, לא ידענו את הדברים האלה.

שייטת 13 נתנו את האישור שהם רואים שם נשק. במצב הזה אני המלצתי - מי שממליץ על מטרה ראויה או לגיטימית זה מי שנמצא שם ואני ממליץ בתור מפקד הספינה - ואני אמרתי שזה מטרה.

אני רציתי לירות, רציתי לבצע את הירי הזה, זה ספינה של חיל הים הרבה זמן לא השתתפה ככה, לא הורידה מחבל בוא נגיד ככה, וזו היתה הזדמנות. כולנו היינו מאד, ככה, נרגשים לקראת הדבר הזה ובמתח די גדול. לילה אחרי לילה יצאו ספינות וחזרו ולא הפגיזו, ולנו יש הזדמנות לעשות את זה. הכל מפעפע בגלל הבלגן של חומת מגן והפיגועים שהיו לפני זה וכל זה והכל היה מתוח. רציתי לירות. אני אומר "מטרה לגיטימית", ויש הסכמה מצד כל הדרגים עד הדרג הפוקד שנותן אישור, כולם נותנים אישור. ומתחילים להפגז אותם. עכשיו שוב, בדיעבד עלה בי פתאום הספק הזה שאנחנו לא יודעים על מי אנחנו יורים. באותו רגע ירינו, ירינו, נותנים מכת אש לכיוון המדורה הזאת, אנשים נפגעים שם, אנשים נפצעים מתחילים לסחוב אחד את השני, אנשים סוחבים פצועים, מתחילים להסתתר שם אחרי כל מיני שוחות כאלה של חול, אנחנו ממשיכים להפגז אותם, גם את אלה שסוחבים את הפצועים, ממשיכים להפגז במטרה להוריד כמה שיותר. זו היתה הנקודה הבעייתית פה - שאנחנו לא יודעים מי ישב סביב המדורה הזאת; אנחנו לא יודעים. יכול להיות שזה היה האח הקטן של מישהו שישב שם; יכול להיות ש... לא יודעים. אלה היו שם דמויות. ואתה רואה אותן שחורות בתוך ה...זהו.

זה התבסס על סמך זה שהשייטת אמרו שהם חמושים?

כן. זה על סמך זה שאנחנו גם ראינו שהוא חמוש כי הוא הסתובב בתוך המתחם ראינו שיש קשר ביניהם וזה מין החלטה כזאת של אוקיי נלך על זה. זה בסדר. כולנו רצינו שתהייה הפגזה באותו זמן. אנחנו צריכים להביא שתי גופות כל לילה, בסך הכל, זהו.

תשמע, כל יום וכל לילה היה את המשחק הזה - הוא חמוש או לא חמוש? זה הג'יפ הזה? ראיתם פה משהו נכנס? הוא חמוש או לא חמוש? מה הוא עושה? והם נתנו את הדיווחים היותר פרטניים. היינו שואלים אותם כל הזמן. זה שהיה אצלי בספינה היה שואל אותם: "רגע, אתם רואים בדיוק? מה פה, מה שם? מה אתם רואים בדיוק? איפה הג'יפ עצר? מה הוא עשה? כל פעם להחשיד ולנסות להבין מה המטרה הלגיטימית.

זה המשיך אחרי זה. היתה עוד פעם אחת שהפגזנו בשילוב עם מסקרי"ם. המטרה שלנו היתה לירות על ברחנים, ושוב - כשאין זיהוי ודאי על דמויות.

עכשיו, שוב, אין אבחנה בין מי שיש לו נשק למי שאין לו נשק. אתה לא יודע מי בדיוק נמצא בפנים. התחילו להגיע אנשים מהסביבה, לצאת מכל מיני מקומות כדי לעזור לפצועים. בתוך הבלגן הזה אנחנו יורים, זה לא ספציפית על בן אדם, יורים על דמויות שרצות לכל עבר, להוריד כמה שיותר כמו משחק וידיאו, טלק טלק טלק...

זהו. והיה אישור על זה! ואני שוב אומר, אני במצב הזה בזמן שהייתי מפקד ספינה בתקופה הזאת של המבצעים האלה, אני רציתי לירות. בעיני זה היה נראה לגיטימי, אחרת הייתי מסרב או הייתי אומר זה לא לגיטימי ולא הייתי נותן לירות. זה עבר את כל הדרגים, בעיניהם זה היה לגיטימי. היום אני רואה את הבעייתיות של זה. בעייתיות מאד רצינית.

במקרה הזה, היה דרג פוקד על הספינה שלך?

כן, נראה לי שזה היה כשמפקד חיל הים היה על הספינה שלי.

הוא נותן את הפקודת אש? הוא בקשר עם שייטת 13?

יש שם מפקד בכיר בים ויש גם קשר עם הקריה ודרג פוקד יכול להיות גם. האישור שלי, אני חושב, היה מפקד חיל הים, או ממלא מקום מפקד חיל הים, בכל אחד מהמקרים.

יכול להיות שהוא יושב בקריה, הבן אדם הזה בדרגה הכי גבוהה. יש מי שמנהל את זה בים,

וזה עובר את כל הדרגים עד למעלה עד ל... אני חושב שזה מפקד חיל הים שנותן את האישור לירי.

הערך: סמ"ר בצנחנים מקום האירוע: ג'נין תאריך: פברואר - מאי 2003

נכנסנו לאלמנת קש (מארב מוסווה). אמרו לנו, שאלמנת הקש היא כנגד חמושים, וכנגד אנשים שעולים על הרק"ם (רכב קרבי ממוכן). היו נגמ"שים שהסתובבו עשרים וארבע שעות מתחת לבתים, ופשוט חיכו שילדים יעלו על הנגמ"שים, ינסו לתפוס את המא"ג - ואז אנחנו נירה בהם. היו לנו עמדות תצפית בבתיים בקסבה, והנגמ"שים היו ברחוב, מתחתנו. הם נסעו כל הזמן. אתנו דובר בפירוש על זה שמחכים שמישהו רק ינסה לעלות על אחד הנגמ"שים. הוראות הפתיחה באש שלנו, היו ירי על מנת להרוג. מהר מאד הבנו, שחמושים לא יצאו בסיפור הזה, כי חמושים לא יוצאים כשכל כך הרבה נגמ"שים עוברים במקום. חיפשו את הילדים. או סתם אנשים שיעלו על הרק"ם. הבנו את זה מהדיבורים של הקצינים". אחרי יום או יומיים, עלה ילד בן 12 על אחד הנגמ"שים. היו כל מני דיבורים בנוגע לגיל שלו; בהתחלה אמרו שהוא בן שמונה, אחר כך אמרו שהוא בן שתים עשרה. לא יודע. בכל מקרה, הוא עלה על הנגמ"ש, וצלף שלנו הרג אותו. אמרתי כבר, חיפשו את הילדים. בפלוגה המקבילה, היה עוד מקרה של ילד, או נער, שעלה על נגמ"ש, והרגו גם אותו. חלק אמרו שזה מיותר, וכל המבצע הזה הוא רק כדי להרוג ילדים, וחלק אמרו שזה טוב מאד.

יודעים שהוא לא חמוש?

הוא לא חמוש בטוח והוא עולה על זה... אף אחד לא שואל אותך למה יש לך שני איקסים ואם הם היו חמושים זה לפי ההוראות. זה יכול להיות שני בקת"ביסטים זה גם שני איקסים.

העד: קצין ביחידה מובחרת מחסום שופי"ם צפונית לחלמיש סוף קיץ 2001

אני זוכר שאיזה ערב אחד פתאום הגיע איזה משהו מהסרטים. ללכת למחסום שנמצא צפונית מחלמיש אני לא יודע בדיוק איך נקרא המחסום, ולהרוג כמה שופי"ם שנמצאים שם.

מתי זה היה בערך?

מתי שהוא בקיץ 2001

סוף קיץ 2001?

כן משהו כזה

סוף הקיץ?

סוף או אמצע

וכאילו what the fuck? מה שנקרא, מה היה הקטע?

אני לא זוכר אם היה איזה פיגוע או משהו.

סתם אמרו לכם בפקודה?

בתדריך, האמת אני גם לא הייתי חלק מהכוח שהיה אמור לעשות את זה, היה משהו עם צלפים וכל מני קישקושים כאלו, אני לא זוכר למה אני לא הייתי שם כחלק מהכוח

אבל היית אתם כשהם קיבלו את המשימה?

כן, אבל אני לא זוכר את הפקודה ואני לא רוצה סתם להגיד. אבל אני זוכר שאז בפירוש זה היה הדבר הראשון שאמרתי לעצמי ואני זוכר אמרתי את זה גם למפל"ג (מפקד פלגה) שלי אחרי זה, לא שם שזה נראה לי תלוש מהמציאות לחלוטין. הרעיון היה להגיע למחסום

להרוג את כל השופי"ם שנמצאים שם?

להרוג את השופי"ם ואז עם טנק שאחרי זה יהרוס את המחסום.

וזה לא יצא לפועל?

לא, לגבות איזה שהוא מחיר מהם אני לא יודע למה בסוף זה לא יצא לפועל, אני, בקיצור, אני לא זוכר מזה הרבה...

אותנו שלחו איזה לילה שהתגנבו שם כמה חברה בתצפית וקישקושים כאלה. זו הייתה החוויה הראשונה שלי, שמבחינתי שני דברים קרו בה. א. אני הבנתי שמשהו לא לגמרי, בלי לשפוט, לא מסתדר לי בכל אופן וגם הפעם הראשונה שפתחתי את הפה.

מה אמרו לך שפתחת את הפה?

התשובות הרגילות. במקרה הזה המפל"ג שלנו היה לא מישהו שהיית מצפה ממנו ל....

מה זאת אומרת תשובות רגילות? משהו בסגנון זה המשימות?

כן אנחנו עושים מה שאומרים לנו, אנחנו לא בוחרים את המשימות, מלחמה ופה ושם.

העד: קצין ביחידה מובחרת מקום הארוע: רפיח תאריך: מבצע קשת בענן

הדבר שהכי זכור לי לרעה זה קשת בענן שזה היה, לפני שנפרט את זה לסעיפים, זה היה תחושה של חוסר ריסון, אין לי הגדרה עדינה, השתלחות של כוח בצורה עיוורת

לא רק השתלחות שלך, השתלחות של כל הכוחות?

של מדינת ישראל לצורך העניין. אם אתה זוכר היה את הסיפור עם הנגמ"ש ואחד עשר הרוגים ועוד שנים שנהרגו אני לא זוכר.. בזייתון ובעקבות זה היה מבצע קשת בענן. זהו זה היה הסיפור. דעת הקהל שלא נאמר... והחיילים שבעצם מגיעים מאותו מקום היו מאוד צמאים לדם.

דיברו בשפה של להיכנס בהם של לגבות מחיר? או שזה היה כאילו רק באוויר?

לדעתי זה מעוגן גם בפקודות ובאיך שהדברים התנהלו. אבל התחושה הייתה ללא צל של ספק אצלי ולא רק אצלי של באמת שימוש, אני חושב שזה משהו שגם הורגש פה גם בחברה האזרחית. מעט מאוד יצא החוצה.

מה היה שם?

טוב נתחיל בזה שאנחנו מגיעים ל.... נתחיל מהקפ"ק 2 (התדריך). מי שהיה שם מפקד החטיבה הדרומית זה ***. *** היה מפקד האוגדה. קפ"ק 2, תחילת הקפ"ק 2 המח"ט עולה מציג את המשימה ואת הרעיון המבצעי שבשתי מילים, גולני נכנסו לתל סולטן. אז שוב כמו שהוא הסביר לנו, רוצים להוציא את גולני החוצה ולהכניס אותם לרפיח עצמה. כדי לא לאבד את האפקט של העבודה בתל סולטאן, הכניסו אותנו בתפר בין תל סולטאן לרפיח, איזור שהוא מיושב אבל יש שם גם לא מעט חממות.

כדי לעשות מה?

תראה, זה מאוד מעורפל אל"ף, בתחילת התדריך זה כדי למנוע מעבר של החברה שנמצאים ברפיח לתל סולטאן שכבר כאילו שלא יברחו צפונה ובי"ת בסוף התדריך חברה, תהרגו כמה שיותר חמושים.

ככה המח"ט * תהרגו כמה שיותר חמושים.**

כן, את שני הדברים הוא אמר. הוא אמר במילים האלה, אתה מכיר אותו קצת?

כללי.

לא נפגשת או ראית אותו?

לא.

זו מכה לפודיום וחבר'ה, בקיצור המשימה להרוג פה כמה שיותר זה. יש גם מי שאומר, אני שמעתי את זה ממקור שני ושלישי שהוא הרים טלפון למפקד האוגדה ואמר לו תגיד מה לעזאזל, מה המשימה שלי פה בכלל? כך שהוא בעצמו לא...

אתה שמעת את זה ממישהו ש?

אני שמעתי את זה ממשהו ששמע את זה ממישהו.

בקיצור אתם נכנסים לתל סולטאן, גולני עוברים לרפיח, משתלטים על כמה בתים?

אנחנו שני צוותים, משתלטים כל צוות על בית. קודם כל הרעיון המבצעי, זה היה קצת מצחיק כי אני מגיע מהדיונים עם המח"ט, מעביר את זה לחיילים. אחד החיילים שלי אומר לי, עכשיו ראיתי באינטרנט, בטלפון, בכלל אומרים שגבעתי נכנסו. מה אתה מספר לי סיפורים? אני עומד מול חיילים שלי מה אני אגיד? מח"ט מטומטם? אני לא יודע מה להגיד, אין לי מושג. והכול בתחושה של פחד נוראי. פעם ראשונה שלנו בעזה. פעם ראשונה שאני נכנס לבד לאיזשהו מקום בלי מפל"ג (מפקד פלגה) או משהו כזה.

זו הייתה הפעילות הראשונה שלך בתור מפקד צוות?

בתור מפקד צ"צ לבד בשטח. ביחידה אצלנו בדרך כלל אוהבים לשפיע את המבצעים בקצינים.

אז זו הייתה גם תחושה של בלגן, היינו אמורים להיכנס לצורך העניין בלילה הראשון, לא היו נהגים לאכזריות כי גולני יצאו והם היחידים שיודעים. בקיצור, לא יודע מה הלך שם. למחרת, בסוף נכנסנו. ותפסנו אלמנות קש.

איך הנוהל עובד בתפיסה? איך אתם תופסים אלמנת קש?

דבר ראשון הכל זה עם D-9 ואכזריות (סוג של נגמ"ש), לא נכנסים בלי. D-9 מגיע, מקיף את הבית -360 מעלות מסביב לבית, לראות שאין מטענים. אחרי זה עושה חור בקיר

עושה תעלה מסביב לבית?

עושה תעלת נ"ט קטנה, אני חושב שזה 80 ס"מ בתוך הזה, אם אני זוכר נכון. אחרי זה לא נכנסים דרך הדלת כי כבר קרו מקרים שהדלתות היו ממולכדות, או כל מיני סיפורים כאלו.

לא כורזים?

כלום כלום כלום.

קודם כל ה D-9 עובד ואז?

מבחינת הפלסטינאי שיושב בבית ואז רעש נוראי של D-9 עובד ואז מכה בקיר

עם השופל הוא עושה חור בקיר?

עושה חור בקיר קוראים לזה שם "הקש בדלת". אני זוכר גם ששאלנו, אתם רוצים שהאלמנות יהיו חשאייות, ככה אתם מסמנים אותה בפנל הנחתה כזה. אומרים לנו כתשובה: "מה? אל תדאג לכל האלמנות קש בגזרה לכל אלמנה עושים את זה לעוד חמישה בתים".

מסביב?

מסביב, תעשה חישוב תראה שזה יוצא לא מעט בתים בהתחשב שאנחנו איזה ששה או שבעה בתים.

עכשיו מבחינת הבתים בגיזרה איך עובד הנוהל, מעבר לכניסה לבית עצמו?

בעניין הזה מה שמאוד צרם לי, זה משהו שמאפיין את כל הפעילות הזאת שאיש הישר בעיניו יעשה ההחלטות מתקבלות בדרג

המפקד בשטח?

מ"מ לצורך העניין במקרה הטוב מ"פ. מעבר לזה, לאף אחד אין מושג איזה בתים אני הרסתי, איזה בתים אני לא הרסתי למה הרסתי אף אחד לא שאל שאלות. כמעט אותו דבר במאה אחוז לגבי ירי.

על פי המפקד בשטח, מה הקריטריונים על פיהם אתה רשאי להגיד לנהג D-9

תהרוס את הבית?

על פי מה שאתה רוצה.

הבית כתום, לא אוהב כתום תהרוס את הבית?

כן

עד כדי כך?

כן, אף אחד גם לא ישאל אותי. איך החלטנו מה מורידים? באנו עם תצ"א (תצלום אוויר)

של עזה. ישבנו עם המ"פ פתחנו על קוביית נ"ט כזאת עם האורות של הגיפ. ככה זה זה זה וזה ורגע הוא אומר לי ואת זה אתה לא רוצה? למה לא? לא תשאיר, את זה אני אוריד לך גם. את החממות האלו, בסדר, תוריד בסדר, תוך שתי דקות

משחק מחשב?

כן בשתי דקות,

אתה המ"מ הורדת חצי שכונה?

במקרה שלי זה בן קצת יותר, אבל בד"כ זה ילד בן 21 במקרה הטוב. עכשיו תבין לפני המבצע אנחנו לא רגילים לעבוד עם אכזריות אמרו לנו לא משנה המבצע הזה ידחה, אתם חייבים לתרגל עם אכזריות, לראות איך מכניסים אלונקה, איך פה איך שם. למה אי אפשר להקדיש חמש דקות להחליט איזה בתים הורסים? זה בדיוק חמש דקות, אין פה... זה לא.

היה איזה מח"ט בשטח?

מג"ד היה בשטח כל הזמן

הוא ערני למה שקורה? לכל הכמות של ההריסות?

כן, אני מניח שגם המח"ט, כי יש שם מזל"ט כל הזמן באוויר. היה שם גם כל הזמן לחץ נורא גדול מהחפ"ק שזה בעצם מח"ט ומי שיושב איתו בחפ"ק, בקיצור, לבצע לא לחכות. בהחלט, לא להתחבש עם הקשקוש הזה.

סיפרתי איך מתקבלות החלטות שהן בעיני סופר רגישות. חוץ מלהרוג אנשים שגם את זה אנחנו לא מקבלים החלטות בצורה.. בלי איזונים ובלים כלום. וגם יש לי איזה סיפור מעניין ככה

כל זה עדיין בקשת בענן?

כל זה בקשת בענן, הרסנו שם... אני לא הרסתי כל כך הרבה, הרסתי לא מעט בתים

כמה אתה זוכר ככה בערך כמה יצא לך להרוס שם?

בתים אני מעריך שרק אני שזה ממש מעט חמישה או משהו כזה.

להרוס?

להרוס להוריד.

וכמה כאלה שעושים להם את אותו נוהל של תעלה?

שוב אני יודע ממה שאמרו לנו לפני זה שזה ארבעה חמישה בתים.

אוטומטית הנהג D-9 עושה את זה אוטומטית?

כן לפני שנכנסים

אתם בעצם אחרי שהוא עושה את זה, הוא עושה את החור בקיר מה קורה הלאה?

הנוהל הרגיל מחנים, נכנסים, קוראים לכולם למטה.

משפחה יוצאת החוצה לבד?

לא אנחנו נכנסים פנימה, אין להיות בחוץ לשניה, זה חלק מהעניין זה כמובן גורר הרס כי.... אני זוכר שהיה ביציאה דווקא אמר לאכזרית, בקיצור החזיק את האכזרית איזה חמישים מטר, חטף על זה צעקות

מה זאת אומרת החזיק את האכזרית?

הוא אמר לאכזרית משהו, לא זוכר למה מאיזושהי סיבה, תעצרי חמישים מטר לפני הפתח.

אה שהם ילכו ברגל עד חמישים מטר מהאכזרית אל הבית?

זה היה אני זוכר מה היה שנהרג חיל שיצא עם הזקנה לפתח הבית, אני זוכר שאמרו מטר אתם לא הולכים בחוץ

זה היה בקשת בענן גם?

זה היה בקשת בענן.

חייל מגבעתי שעמד בפתח של הבית וחטף כדור מצלף?

בדיוק. בקיצור פחדו ממתענים ופחדו מזה פחד מוות, החברה למעלה. אני זוכר פשוט הוא חטף צעקות על זה כאילו לא יודע מה. אז האכזרית נכנסת עד, האופטימום האידיאל זה שהכבש יהיה בתוך הבית בכלל. לא מוציאים אף אחד החוצה, אף אחד לא יוצא החוצה.

זאת אומרת המשפחה נשאר בתוך הבית ואז הכוח נכנס?

נכנס פנימה סורקים שאין עוד אנשים בתוך הבית ואחרי זה מתחילים להתמקם אחרי צלפים וכאלה

והמשפחה נשאר בתוך הבית?

כן

ואז בפנים שאתם תופסים אלמנת קש, מה המשימה ומה הפקודות?

משימה אמרתי לך, יש חילוקי דעות בעניין הזה. זאת אומרת המשימה לא הייתה ברורה. למשל אני כמו שאני מבין את המשימה אם אני לא מזהה חמושים סבבה לא עוברים חמושים משם לפה, אני ממלא את המשימה שלי. בשביל זה אני שם. אבל אם המשימה היא להרוג חמושים אני לא ממלא את המשימה כי לא הרגתי אף אחד. והיה לחץ כל הזמן ארבע פעמים ביום, חברה למה אתם לא יורים, מה קורה

למה אתם לא יורים?

למה אתם לא יורים. לא יורים כי אין חמושים על מה נירה? זאת אומרת המשימה לא הייתה ברורה אבל אלמנת קש ממקמים צלפים, צריך גם לפתוח כל מיני גזרות אז בעקבות זה גם הורסים עוד כמה בתים, או חממות בעיקר. המשפחה בזמן הזה כמו שבטח אתה מכיר סגורה בחדר, תקועה בחדר עם שומר, שוב אני מניח שאנחנו עושים את זה בצורה יותר.. נותנים להם לרדת למטה לבשל אוכל

כמה זמן הייתם בתוך הבית רצוף?

היינו 48

48 שעות בבית ואז בעצם הפקודות פתיחה באש הן ?

חמושים ירי על מנת להרוג, חשד להנחת מטענים זה אומר מישהו מתכופך, מתעסק עם משהו על הרצפה ירי על מנת להרוג

מה זאת אומרת, שניה, מה זאת אומרת חשד למטענים נתון לשיקול?

נתון לשיקול דעתך.

תצפיתנים אנשים שנמצאים על הגגות, עדיף עם משקפת, אם לא אז לא נורא, ירי על מנת להרוג.

שמגדירים לכם מה זה תצפיתנים? או ששוב זה משהו אפור?

מישהו שנראה לך שמתצפת על איזה טנק עומד ומסתכל על איזשהו טנק, זה יכול להיות מחלון על הגג או משהו כזה, ירי על מנת להרוג.

זה מה שאומרים בפקודה לפני שאתם נכנסים?

כן.

מי מעביר את הפקודה המח"ט?

אני לא זוכר אם בקפ"ק 2 נתנו לנו הוראות פתיחה באש בכל מקרה זו פקודה שעברה דרכו. בקיצור, עסק מאוד פרוץ ומאוד נתון לשיקול דעתו של המ"מ בשטח.

בזמן הזה יש עוצר באיזור?

לא.

מותר להם להסתובב? כן זאת אומרת הם מסתובבים ברחוב חופשי לצורך העניין?

כן.

מישהו מסתובב ברחוב ביום בלילה יש איזשהו הבדל מבחינת ההוראות?

לא. עד כמה שאני זוכר זה היה אחרי שנורה פגז של טנק על המפגינים ונהרגו שם איזה... אז מאוד מאוד נזהרו עם העניין הזה, אמרו לנו מה לעשות יש הפגנות אז לחפש את המסיתים ואני לא יודע.

המסיתים ירי לאן לברכיים?

אני חושב שכן, אני לא בטוח. אני לא זוכר. בקיצור, קשת מאוד רחבה עסק די פרוץ. כששוב החפ"ק בניגוד למה שאני הייתי מצפה ממנו, במקום לרסן את מי שרואה את הדברים מנקודת מבט של מטר שמונים במקרה הטוב עם ניסיון חיים של ילד בן עשרים ואחד שתיים שלוש ארבע חמש. אז החפ"ק לא מרסן, הוא להפך הוא רוצה ראשים.

זה ביטוי הם משתמשים בביטוי?

לא זה ביטוי שלי

איך הם בעצם משדרים את זה? כמה הורדתם?

אז אמרתי לך פעם בכמה זמן עולים לך בקשר

למה לא ירית?

אנחנו לא ירינו שם, ירינו למעשה פעם אחת שתכף אני אספר על זה, חוץ מזה לא ירינו כלום. זאת אומרת יומיים...

מסביב יש הרבה ירי מן הסתם?

מסביב יורים טנקים, ירי של מקלעים לא פגזים יורים כל מיני סיפורים.

על מה?

על חומות מפגע מה שנקרא, לא ירי על אנשים. לעיתים זה גם היה שאני ביקשתי כי התחילו להתקרב אנשים אל הבית ורצינו להרחיק אותם. שזה גם, בהיבט הצבאי זה מאוד קשה לי אני לא יודע כמה זה חכם, הם מהר מאוד ידעו שאנחנו שם. אבל זה כבר דיון אחר.

מה בעצם המקרה שהיה לכם שם?

היו לנו שני מקרים ששווה לדבר עליהם אחד, נתחיל מהפחות טוב מבחינתי. זיהינו איזשהו.. מישהו שעומד ומסתכל כנראה עם משקפת מאחד הגגות

ביום או בלילה?

ביום. העברנו את זה לחפ"ק, כמוכן שקיבלנו אישור לירות גם לא הייתי צריך את האישור הזה. התלבטתי, התלבטתי נתתי הוראה לזה ובסוף הבחור מת.

איך אתם יודעים שהוא מת, קיבלתם דיווח?

לא לא צלפים שלנו..... אני חושב שהם ירו שם לפחות שני קנים אם לא שלושה, מטרה שראינו אותה הרבה זמן, לא משהו.. סטטית לא זוכר, מאה חמישים עד מאתיים נגיד,

בשביל צלפים זה כלום.

בקיצור ראינו אותו זה.. והכל גם מתועד, מתועד אצלנו. ביחידה יש את התצפית שלנו על קלטת ואין ספק שהוא.... רואים בודאות, כדור אחד, יש שם מן חומה כזו וכדור אחד פגע נמוך פגע בחומה אבל שניים אחרים, זה היו שלושה באמת, שניים אחרים פגעו בו בוודאות, הוא נפל מת כנראה. זה מקרה אחד

במקרה הזה עלית מול החפ"ק והם נתנו את האישור?

כן. שוב אתה גם אומר משקפת זה בסדר אז מה אתה רוצה מאיתנו?

את המשקפת זיהיתם בביורו? מן הסתם שזה היה גם ביום?

כן

הוא תיצפת לעבר הכיוון שלכם?

לא, טנקים וכאלה שהיו שם למטה, ככה זה נראה לנו אני יודע
כן, תראה עזה גם נחשבת למגרש משחקים של הצלפים. למשל, אפרופו לפני שנכנסנו
ראינו כמה חברה מפלס"ר גולני הרגנו עשרה, הרגנו ככה, הרגנו שם, ודברים כאלו, מדברים
על זה חופשי שהם הרגו כאילו אנשים בלי.... אנשים סתם.

הסיפור השני היה בלילה שראינו... כל החממות מול ה... בעצם מול האף שלנו חושבו
במהלך היום. בלילה היה לנו איזה מישהו שנראה לנו קצת מבוגר, אי אפשר לדעת אבל.
התעסק עם משהו ברצפה.

בחממה, באיזור של מה שהיה פעם חממה?

כן, זה הרי ערימה של שברים וחול. אצטדיון טדי אפשר היה לבנות שם אחרי.. צחקנו על זה
שבסך הכל הכנו להם תשתית ל....

מגרש כדורגל?

כן או לקניון מה שהם ירצו. הוא מתעסק במשהו על הרצפה, העברנו את זה לחפ"ק קיבלנו
אישור לירות. בסוף אני החלטתי שלא יורים. בדיעבד בבוקר שלמחרת ראינו שהם כולם
הגיעו לשם כדי לאסוף מה שנשאר מהחממה מהעגבניות, לאסוף צינורות כל מה שמצאו
שם

איך זיהיתם שזה מה שהם עשו שם?

ראינו, זה כלום, זה היה מאה מטר מאיתנו. באו היו ילדים, לוקחים צינורות ועוד כל מני
דברים שאפשר להשתמש בהם ואוספים עגבניות.

היה משהו? אמרו לכם משהו על זה שהחלטת לא לירות?

לא ננזפתי על זה, יצאנו משם עשינו תחקיר מאוד קצר עם *** של החטיבה
בקיצור היה תחקיר של איזה רבע שעה ועוד שתי דקות ציונות בסוף והלכנו משם, זה
כאילו לא.... לא שהיו יכולים לבוא ולשאול אותי רק בטלפון.

מה הוא אמר? אתה סיפרת לו שאתה החלטת לא לפתוח באש במקרה הזה או לא

דיברתם על זה?

לא אני חושב שאפילו בזמן אמת אני אמרתי להם שאני לא...

ומה אמרו לך?

בסדר, במקרה הזה אני גם דיברתי עם אחד המפל"גים שלנו שישב עם המח"ט, בחפ"ק
מח"ט, זה היה מולו, בסדר, לשיקול דעתך, לא יורה, אל תירה.

מה הקצין אג"ם אמר בסוף התחקיר?

אמר שני דברים. אל"פ הראינו להם שגם צה"ל יודע להיות אכזר כשצריך. ובי"ת, מה שהכי חשוב, שלא נתנו לשמלאנים האלה לדפוק לנו את המבצע. לתקשורת השמלאנית או השמלאנים אני לא זוכר בדיוק.

מפקד אג"ם של הפיקוד.

של החטיבה.

הער: סמ"ר מקום האירוע: שכם תאריך: סוף 2003

נתחיל בדברים שאתה רוצה לספר עליהם, שהם יושבים לך על הלב. ומה שאני רוצה שתספר זה הכל. זאת אומרת, גם מה היה, גם מה הרגשת, גם מה אתה חושב

היום...

מה שהכי הפריע לי, מה שהכי מציק לי מכל הזה.. זה הזילות המוחלטת של חיי אדם בשטחים, כמובן לא של הישראלים. חבר שלי נהרג, ופתאום אתה תופס את עצמך ואומר- וואללה, הלך בנאדם. באמצע החיים, נקטע בנאדם. כל האספקטים של בנאדם: מה שהוא התכוון לעשות, מה שהוא היה, מה שהוא אמר, הצחוקים שרצו אתו, החברה שלו. לאדם יש כל מיני אספקטים, פתאום הכל נקטע. ואז בעצם נפל לי האסימון שזה מוות של בנאדם, ואז פתאום אתה חושב- וואלה, מה עם כל החבר'ה שאנחנו הרגנו? והצוות שלי הרג אנשים חפים מפשע, או לפחות בחזקת חפים מפשע. חלקם בטעות, באמת בטעות, אבל מה זה טעות? באמת, לך תגיד- מצטערים, טעות, הרגנו את בעלך או את הבת שלך או את הילד או את הסבא שלך או את אני לא יודע מה. והיו כאלה שהוצאו להורג בפקודות שלדעתי הן היו לא חוקיות. אמרתי לך שהדבר שהכי הפריע לי בשטחים זה שיש שמה מערב פרוע מוחלט. המח"טים והמג"דים ומ"פים עושים מה שבראש שלהם, ואף אחד לא בודק אותם, אף אחד לא עוצר אותם. אנחנו נכנסנו- היו המון לילות שנכנסנו לקסבה של שכם וההוראות פתיחה [באש] היו: בין 2 ל- 4, מי שאתם רואים בקסבה דינו מוות. זה המילים: דינו מוות.

מילים של מי?

מילים שקיבלנו מהמ"פ בתדריך. המ"פ היה לוקח אותנו לתדריך יציאה לפני כל מבצע, והיה לפעמים נותן לנו הוראה: בין 2 ל- 4, מי שהולך בקסבה דינו מוות. או בין 1 ל- 3. דינו מוות.

הצוות שלנו, היחידה נכנסה, תפסה בית. מהבתים האלה התחלנו להתקדם בתנועות תולעת- אתה יודע- מפוצצים קיר, עוברים בית, מפוצצים קיר, עוברים בית.

תולעת זה בעצם... בקסבה ובבלאטה, שהם מקומות מאוד צפופים, כדי להימנע מהליכה בסמטאות, שזה אזורי השמדה- שבעצם אתה הולך בסמטאות, הסיכויים שתצא משם חי לא גבוהים, פותחה טקטיקה שפשוט לא עוברים בסמטאות, עוברים דרך הקירות. כי הבתים כולם צמודים ולכל הבתים יש קיר משותף. בעצם לוקחים לבנת חבלה, מצמידים לקיר, מפוצצים ועוברים דרך הבתים. זהה התקדמות מאוד מאוד איטית, ומדי פעם,

כשמגיעים לבית שולט אז תופסים שמה עמדות, ומתצפתים לסמטאות או לגגות.

מה עושים עם המשפחה בתוך הבית השולט?

אני מכיר את כל הסיפורים, ואני בטח שמעתי סיפורים מפה ועד להודעה חדשה על יחס לא הוגן למשפחות, כל מיני ביזה. ואני רוצה להגיד לפרוטוקול שאצלי בצוות לא היה דבר כזה. אנחנו תמיד... פוצצנו קיר, נכנסנו לבית, אספנו את כל המשפחה, לא בצעקות, בשקט. ניסינו להרגיע אותם. שמנו אותם בחדר, נעלנו אותם, שמנו להם שומר. כל פעם שהם היו צריכים לצאת וכן הלאה הם פנו אלינו, והם עשו את זה בליווי. ואנחנו פינינו את הרהיטים הצידה, ישבנו על הרצפה ותפסנו עמדות, בנינו עמדות קלעים וצלפים בחלונות ששולטים מהגגות.

זאת אומרת, הרס של בית שנכנסים אליו היה רק ההרס של הקיר?

רק ההרס של הקיר, כן. ובחומת מגן, אחרי זה כבר לא כל כך, בחומת מגן גם ניקינו את הבתים. בית שעזבנו- ניקינו. דאגנו לנקות. ככה זה היה בצוות שלי.

[...]

אני לא זוכר כבר כמה זמן לקח לכבוש את כל הקסבה, זה היה אולי שבוע, אולי שבועיים, זה היה באמצע הלחימה בקסבה, נכנסנו, אנחנו המשכנו בתנועות תולעת, תפסנו בית שולט, פתחנו שמה עמדות, ואחד הקלעים זיהה בנאדם על הגג, בנאדם שני גגות ממנו, אני חושב שזה היה בין 50 ל- 70 מטר ממנו. לא חמוש. אני הסתכלתי על הבנאדם הזה בעכבר. הוא לא היה חמוש. זה היה ב- 02:00 בלילה, בנאדם לא חמוש על הגג. הולך על הגג, מסתובב. דיווחנו את זה למ"פ, המ"פ אמר: "תוריד אותו". ירה- הוריד אותו. המ"פ, בעצם חרץ, דרך החלטה בקשר, גזר גזר דין מוות על הבנאדם הזה. בנאדם לא חמוש.

אתה ראית שהוא לא חמוש?

אני ראיתי בעיניים שלי שהבנאדם לא היה חמוש. הוא גם דיווח... הדיווח היה "בנאדם לא חמוש על הגג". המ"פ הגדיר את זה כ"תצפיתן". הוא הגדיר את זה כ"תצפיתן", זאת אומרת שאין איום עלינו מהבנאדם הזה, והוא נתן פקודה להרוג אותו ואנחנו ירינו בו... אני אישית לא יריתי, חבר שלי ירה והרג אותו. ובעצם אתה חושב, אם אתה רואה בארה"ב יש גזר דין מוות. ועל כל גזר דין מוות כזה יש אלף ערעורים והרשעות. לוקחים את הנושא מאוד ברצינות, ושופטים, ואנשים מלומדים, ויש הפגנות וזה. בעצם בנאדם בן 26, המ"פ שלי, גזר-גזר דין מוות על בנאדם לא חמוש, מי הוא...? מה זה תצפיתן? ואם הוא היה תצפיתן? אז מה, אז צריך להרוג אותו? ומאיפה הוא יודע שהוא תצפיתן? הוא לא יודע. הוא קיבל דיווח בקשר על בנאדם לא חמוש על הגג, והוא נתן פקודה להרוג אותו, שלדעתי היא פקודה לא חוקית, ואנחנו ביצענו את הפקודה. ואנחנו הרגנו אותו. הבנאדם מת. ושמע, לדעתי זה רצח. וזה לא המקרה היחיד.

היה מבצע, נכנסנו לקסבה, לאלמנת קש, מיקמנו עמדת קלעים ברחוב הראשי של הקסבה, וההוראות פתיחה באש היו: בנאדם שמסתובב בלילה בקסבה- דינו מוות. ההוראה ניתנה לנו בתדריך שקיבלנו מהמפק"צ. ההוראה ירדה, לפי מה שהוא אמר, ממח"ט שומרן.

אנחנו מדברים על חומת מגן?

לא, אנחנו מדברים על הרבה אחרי זה, בערך דצמבר-ינואר של 2003.

בקיצור, זאת ההוראה, וזה לא הוראה ש... פתאום. זה הוראה שניתנה הרבה פעמים. הרבה פעמים ההוראות פתיחה באש: בנאדם שמסתובב... מאיפה הוא יודע? והתירוץ היה, כמובן, "מידע של השב"כ, מידע של השב"כ". מאיפה השב"כ יודע מה אחמד האופה או סלים הנגר, אם הם צריכים לקום לעבודה בשלוש בבוקר או לא יודע מה, באיזה שעות הם קמים... מאיפה הם יודעים, מאיפה הם יודעים מי מסתובב להם ברחוב? וזה ההוראות, זה המילים המפורשות שקיבלנו בתדריכים: מי שמסתובב בקסבה בלילה בין שעות כך וכך - דינו מוות. אלה היו המילים המדויקות. ואנחנו נכנסנו לאלמנת קש. [...] אלמנת קש זה שנכנסים בלילה, בחשאי, נכנסים לבית. מרכזים את המשפחה באיזה חדר, פותחים עמדות צלפים וקלעים בחלונות, בלי שהמרחב יידע על זה, בלי שהאוקלוסייה שמסביבך תדע על זה, ובבוקר מוציאים פיתיון. מוציאים ג'יפים, ג'יפים ואבירים שיעשו פיתיון, בתקווה שיציאו את החמושים שיירו עליהם, והחמושים יוצאים ויורים עליהם. ואז, כשאנחנו רואים את החמושים, אנחנו מורידים את החמושים. זה הרעיון. אלמנת קש, מן הסתם, בדרך כלל רוב הפעילות שלה היא בבוקר, כשמתחיל הבלגאן. אבל בלילה הזה... זה היה בית מאוד... עם עמדה מאוד טובה, שהשתמשנו בה כמה פעמים, שפותחת את כל הקסבה בעצם. לא את כל הקסבה, אבל הרבה ממנה. ובערך ב- 04:00 בבוקר זה היה, לא זוכר... נכנסנו ב- 02:00 בלילה, ובערך ב- 04:00 בבוקר העמדת קלעים, שאני הייתי חלק ממנה, זיהתה בנאדם עם שקית. אני, שוב, במקרה הזה גם, ראיתי את הבנאדם. בנאדם הולך בג'אמה אל כביר עם שקית ביד, בערך ב- 03:00 או 04:00, לא זוכר. חשוב לציין שראו את הבנאדם הולך עם שקית ביד. בזמן שדיווחו על זה למפק"צ, דיווח למ"פ. הפקודה הייתה - תוריד אותו. ירה, הוריד אותו, הרג אותו. נפל בנאדם, משהו כמו 70 מטר מהבית. בא הג'יפ של החפ"ק מ"פ, עשה וידוא הריגה, וידוא הריגה ברברי - זרק עליו שני רימונים וריסס לו את הגופה. הלכו בדקו מה היה לו בשקית - פיתות. פיתות.

אני שואל אותך שוב על וידוא הריגה. דובר צה"ל מכחיש שבצבא יש דבר כזה וידוא הריגה.

וידוא הריגה זה שירית בבנאדם מרחוק והוא נפל, ואתה בא ובעצם מוודא שסיימת את העבודה.

בקיצור, הג'יפ של החפ"ק מ"פ בא, זרק עליו כמה רימונים, ירה בו, פתח את השקית, בשקית היו פיתות. אחרי זה אני זוכר שהמג"ד שלנו עשה לנו את הסיכום מבצע. שוב, על הדברים האלה מעולם לא היה תחקיר, עברו על זה לסדר היום, כאילו כלום. עושים את התחקיר הרגיל. אחרי כל מבצע יש תחקיר - מדפיסים איזה דף כזה של מסקנות ולקחים, משהו כזה. לא נוסחו אשמים. זילות של חיי אדם לגמרי, טוטאלית. אנשים מתים...

הקיצר, הבנאדם מת. אחרי זה המג"ד בסיכום מבצע עושה לנו: "שמעו, חברה, אל תהיו מדוכאים, הבנאדם הזה לא סתם הסתובב שמה" - כמובן שלא היה לו איזה מידע ממשי - "תהיו בטוחים שבנאדם שמסתובב בשעה כזאת בלילה בקסבה הוא לא חובב ציון מושבע, כנראה היו לו אג'נדות טרוריסטיות ואתם עשיתם עבודה טובה וכל הכבוד". יותר מזה לא שמענו על זה. אני מניח, ההגיון הבריא שלי אומר שזה היה בנאדם חף מפשע. כמובן, אולי המג"ד יודע משהו שאנחנו לא יודעים. אנחנו לא שמענו על זה יותר.

היה מבצע של להיכנס לעיר. אנחנו קראנו לזה "מופע האימים של יוסי בכר". אביב כוכבי התחלף ביוסי בכר, אתה יודע, כל מח"ט חדש שנכנס רוצה לעשות את הרושם, רוצה להיכנס בגדול [...]. הכניס אותנו למבצע לגמרי חסר טעם... ובסוף המבצע היה קטע שעשינו חסמים ניו ג'רזיס [...], המחסומי פלסטיק. עשינו חסמים ניו ג'רזיס והמג"ד שלנו נתן הוראה, בגלל שעשינו את החסמים הניו ג'רזיס האלה כדי לקטוע את התנועה... בשכם... בקיצור, עשינו חסמים ניו ג'רזיס וכל הזמן הילדים, אלה שזורקים אבנים, באו והזיזו וזה. היה שם בלגאן. לא הצלחנו.. בהתחלה שמנו את הניו ג'רזיס והתושבים העיפו אותם ואז שמנו אותם עוד פעם ואז היה שם הפס"דים (הפרות סדר) וזה נהיה בלגאן שלם. ואז המג"ד נתן הוראה: "מי שנוגע במחסום, בניו ג'רזי, יורים לו ברגליים". באש חיה. יורים לו ברגליים. שזה, כמוכן, אני, אנחנו.. סתם, באביר שלי, אמרנו- מה, הוא דפוק? הבנאדם נוגע במחסום, נירה לו ברגל? הוא סתם עושה רוח וזה. מסתבר שלמג"ד הספציפי הזה, שדוגמא אישית היה לו מאוד חשוב. במחסום שלו- אני אישית לא הייתי שם, היו חבר'ה מהחפ"ק... וזה היה גם מקרה ידוע- הבנאדם עבר עם הסופה שלו ליד איזה ניו ג'רזי, ראה ילד- כנראה מאיזשהו מרחק- נוגע בניו ג'רזי, כיוון לו לרגל. אבל אתה יודע, במקום לפגוע ברגל פגע לו בחזה והרג אותו. על זה שהוא נגע בניו ג'רזי. זה, אם תסלח לי, נגיעה בניו ג'רזי, אני לא תופס את זה כעילה למוות.

איך אתה יודע שהילד הרוג?

HEAR SAY. אבל הילד הרוג. זה היה סיפור ידוע. חזרנו מהמבצע לבסיס, דיברנו, ואז החבר'ה שהיו עם החפ"ק אומרים: "חבר'ה, *** הרג ילד, רוצח ילדים, רוצח ילדים, הרג ילד". סיפרו לנו את הסיפור. אנשים שראו. אני די בטוח. אני לא מניח שמישהו בא ובדק לו דופק, אבל מעטים הילדים ששורדים כדור בחזה.

ברמדאן של 2003, או 2002. יצאנו למעצר... היו הוראות פתיחה באש נורמליות של נוהל מעצר חשוד וכן הלאה. כלומר: עצור, עצור או שאני יורה, ירי באוויר, בלה בלה בלה. בפעילות מבצעית אף פעם לא משתמשים בזה. הנוהל מעצר חשוד זה נוהל מעצר חשוד מזורז, שזה: וואקף- עצור, בום. אם בשנייה שאתה צועק לו וואקף הוא לא עוצר, מרים ידיים וזה- ירי על מנת להרוג.

אין ירי לרגליים? אין ירי באוויר?

עצור, בום. פעמים רבות ה"עצור" הוא לפרוטוקול...
בום, עצור.

משהו כזה. בקיצור, נכנסנו למעצר, זה היה ברמדאן. היה שם איזה בלבול, אחת החוליות התמקמה לא נכון, זה ידענו רק אחר כך, בתחקיר. אחת מהחוליות זיהתה בנאדם בסמטה שם, בנאדם עם חפץ ביד. צעקה לו וואקף. הבנאדם התחיל לברוח, התחילו לירות עליו, לרדוף אחריו. הבנאדם ברח לסמטה שאחת החוליות התמקמה שם לא נכון, ובעצם נוצר מצב של דו"צ – דו צדדי – שחוליה רדפה אחרי בנאדם וירתה עליו, ובעצם, כשהיא יורה עליו היא יורה בכיוון של חוליה אחרת. עכשיו, החוליה הזאת... החוליה הלא-רודפת, בעצם חשבה שיורים עליה, ראתה את הדמות וירתה בו, בבנאדם הזה. הם ירו בו.

הם ירו בו, איפה אתה היית באותו זמן?

אני הייתי בחוליה אחרת.

ואתה מכיר את זה מהתחקיר ומזה שהם אנשי צוות שלך ודיברתם על זה אחר כך?

כן. וגם הייתי מטרים ספורים ליד. לא ראיתי את זה בעיניים, הסתכלתי על פאה של בית, אבל המקרה קרה בנוכחותי במקום.

הם ירו בו בטעות כי הם חשבו שהירי הוא עליהם...

הם גם ראו לו חפץ ביד, שפחדו שהוא מטען. ירו בו, עשו עליו וידוא הריגה... חברי החוליה... לפי הנהלים הידועים להם של וידוא הריגה – זרקו עליו רימון, אחרי זה נתנו לו כדור בראש. לבנאדם היה תוף ביד. מה הסתבר בדיעבד? שיש מנהג ברמדאן, שב- 04:00 בבוקר יוצאים אנשים, מתופפים כדי להעיר אנשים לארוחת בוקר שלפני הצום של היום. אנחנו לא ידענו את זה. אם היינו יודעים את זה, אם מישהו היה... זה לא רק שאנחנו, חיילים פשוטים, לא ידענו, אף אחד בחטיבה לא ידע את זה. אף אחד בצה"ל לא טרח להגיד לנו שבשעות האלה והאלה יסתובבו אנשים עם חפצים ביד, עם תופים ביד, ואולי צריך למתן את ההוראות פתיחה באש, אולי צריך להיזהר יותר. אף אחד לא טרח להגיד לנו ובגלל זה הבנאדם הזה מת. בגלל הבורות שלנו...

הער: סמ"ר מקום האירוע: שכם

היו מבצעים שהכותרת שלהם הייתה לחפש צרות. מה זה לחפש צרות? זה לוקחים פטרול, מסיירים בקסבה, מקווים שיפתחו עלינו באש ושנגיע לאיזשהו מצב של היתקלות.

"לחפש צרות" זה ככה החבר'ה דיברו. מה הייתה פקודת המבצע?

פטרול לילי בקסבה של שכם... בדרך כלל המטרה של הפטרולים הייתה להיתקל ולהראות נוכחות. בפטרול הספציפי הזה, היה לנו גם בית שהיינו צריכים לסרוק עם כלבן. בסוף הפטרול היינו צריכים להגיע לאיזה בית, לסרוק אותו, היה איזה חשד שמחביאים שם חגורת נפץ – על פי מידע מודיעיני. התחלנו פטרול. באמצע הפטרול באחד הרחובות בקסבה. נפתחה עלינו אש. כשאומרים נפתחה עלינו אש זה לא... אנשים לא מבינים שחילופי אש זה כדור שהפלשתינאים יורים, משהו כמו כדור או שני כדורים מקלצ'ניקוב או אקדח או לא יודע מה, וריסוס חופשי של חיילי צה"ל בחזרה על כל... אז חילופי אש זה לא בדיוק חילופי אש. זה ירייה התחלתית שלהם וריסוס לכל הכיוונים שלנו. אין כמעט אף פעם זיהוי של מקור ירי. כל המושג הזה של מקורות ירי זה דבר שאין, אתה יודע, לא מזהים

מקורות ירי. נדירות הפעמים שמזהים מקורות ירי... מקורות הירי - זה מאוד חשוב לסיפור הזה - מקורות הירי זה 360 מעלות ירי. זה מקורות הירי. אתה לא יודע מאיפה ירו עליך... זה עלינו, כי אנחנו הכוח היחידי בקסבה... היה ירי עלינו. ודאי. התגובה לירי הזה הייתה... בדרך כלל, כשירי, הנוהל הוא להיכנס כמה שיותר מהר לבית, לצאת מהסמטאות, להיכנס כמה שיותר מהר לבית ולירות, לנסות לחפש מקורות ירי. עכשיו, בחיפוש מקורות הירי האלה, הוראות הפתיחה באש הן לא קיימות. רציתי להגיד "חופשיות", אבל בעצם הן לא קיימות, כי כל אחד אומר: "אני מזהה" - לך תדע אם הוא זיהה או לא זיהה או דמיון או לא יודע - ויורה. במקרה הזה משהו זיהה דמות בחלון באיזה בית גשר - מעל הסמטאות בקסבה יש בתי גשר - זיהה דמות בחלון. ירינו עליה, החוליה שלו ירתה עליה, היה בלגאן שלם. במקרים האלה, תמיד כשיש ירי זה בלגאן שלם. אתה לא יודע מימינו ומשמאלך. כל אחד יורה... זה הולך בערך: "מזהה" - בום בום בום. "מבקש אישור לירי". משהו כזה. זה בלגאן שלם. אנשים יורים על דודי מים, מזהים איזה 20 דמויות שונות במרחב ויורים עליהם בלי יותר מדי - אני שהייתי מפקד שם, אומר לי: "אני מזהה דמות". מה אני אומר לו? "שים עליה עין". אין לי מה להגיד לו. מה אני אגיד לו? תירה עליה? זה דמות, מה אני יודע מה הוא מזהה. אני אומר לו: "שים עליה עין". החייל, אולי בגלל הלחץ, אולי בגלל... לדעתי, שמע, כל העניין הזה שאומרים "הייתי לחוץ, הייתי מפוחד", לדעתי זה שטויות. כי אני לא זוכר... יש אדרנלין, בפעילויות יש אדרנלין, יש דריכות, אבל אני לא זוכר שאף פעם פחדתי וגם אחרים לא. הנה, עובדה שאנחנו היינו מאוד ציניים לגבי העניין הזה של הפחד הזה. לדעתי, וזה אני יכול לדבר בקשר לעצמי, רוב היריות שאני יריתי, ולדעתי רוב היריות שרוב חיילי צה"ל יורים ורוב הדברים שהם מזהים וכל הלחץ הזה לירות זה לא בגלל פחד וזה לא בגלל פחדנות. זה בגלל שהם רוצים לשים את האיקס. הם רוצים לסמן את האיקס על הנשק. כל מי שהיה חייל קרבי יודע כמה הוא רוצה את האיקס הזה על הנשק. רוצה לחזור ולהגיד - וואלה, סימנתי איקס. הורדתי זה, הורדתי זה, וואלה, יצאת גבר, הורדת בנאדם. ולכן יש אצבע קלה על ההדק. בקיצור, חילופי אש, סוף הלילה, זקן בן 80, כדור בטון.

איפה? מי מצא אותו?

הסהר האדום. אנחנו לא... ראינו את הסהר האדום מוציאים את הגופה שלו. אנחנו אף פעם לא באנו במגע עם גופות. תמיד הסהר האדום מגיע. בני משפחה מן הסתם קוראים, מזעיקים את הסהר האדום. זהו. בנאדם מת מחילופי אש. מזהים דמויות ויורים. בסוף הלילה מת מכל החילופי אש זקן בן 80. זה פשוט תוצאה של ירי לא אחראי.

לא דיברו בצוות אחר כך על למה זקן סתם?

לא, אין. קודם כל, לא כולם מרגישים. אמרתי לך, הדעה שלי, שזה היה הרג מטופש כתוצאה מירי... יש אנשים שבדעה שאומרים: "שמע, חילופי אש, זיהינו דמויות... תקלה מצערת". היו אנשים שאומרים... הטיעון שהכי אהבתי זה: "שמע, מה הוא מצפה, יש חילופי אש. מה הוא עומד בחלון? מה הוא מצפה שיקרה? מה, אם היה חילופי אש ברחוב שלך היית עומד בחלון?" יש אנשים שזה לא מגרד להם את הביצה שהם הרגו בנאדם.

מבצע בשכם. ***** הבוס הגדול, הבן אדם יורד לשטח, חושב שהוא בויטנאם יודע... והמשחק הרגיל של אבנים זה בלוקים שם היה טירוף של בלוקים.

תספר לנו דוגמה על המשחק הרגיל, אירוע אחד שנבין מה היה שם?

המשחק הרגיל התחולל בכל הצבא, כל מי שלא היה המשחק הרגיל אתה נוסע בסופה לשם... לשם מה אנחנו נוסעים בסופה? אני לא יודע מטיילים בעיר, בלי יותר מידי סיבות. ילדים זורקים עלינו אבנים ואנחנו רודפים אחריהם. כל אבן שספגנו בשכם הבן אדם (המח"ט) מחפש רק להוריד רגליים.

הוא היה נותן לג'יפ שיסע מלפנים, שיספוג את האבנים. מחפשים אנשים בני 18 כביכול, גם אם הוא נראה טיפונת פחות, ויורה בהם. ואשכרה אני מכוון אותו עם הסופה, גם עם החרך ירי שלי והוא ממש כאילו יורה עלי, כאילו, תרמילים בפנים זה.

זה לא מובן, יורה לאן, יורה על מי?!

אין מובן שממובן, שמע. הוא מנסה לתפוס ברכיים של ילדים שזורקים אבנים. ת'כלס כאילו. אני אחרי זה גם אחרי כל האירוע, אתה יודע הייתי קרוב לברוח משם ממש תוך כדי האירוע ת'כלס.

אתה יודע אם היו נפגעים בשבועיים האלה?

היו בטח מיליון אתה יודע, מיליון תקריות וזה, מכל מקום פתאום מדווחים על פגוע משם וזה אתה לא יכול לדעת מאיפה זה בא.

על מה הוא יורה אש חיה כשהוא יורה מהג'יפ?

אנשים שלא זרקו יותר מאבן - זה בוודאות, בוודאות שום בקת"ב.

אני רוצה שתתאר יותר ספציפי מה שהזיכרון שלך על מקרה שבו אתם לא בסכנת חיים בתוך הג'יפ.

בשום מקרה לא היינו בסכנת חיים, אתה מקבל אבנים רגילות אתה מבין, פעילות רגילה בשטחים. בחברון קבלת אבנים? קבלת אבנים ברמאללה? אותם אבנים בשכם.

שוב, זורקים אבנים על הג'יפ של המח"ט. מה המח"ט עושה?

שולף את הקנה ומנסה להוריד איזה ברוך של מישהו. אתה יודע מנסה למצוא מישהו בן 18 עם אבן.

הוא היה מסדר עם המג"ד שיסע פשוט שיקבל את האבנים.

למה מה היתה המטרה שהמג"ד יקבל אבנים?

להוריד איזה ברוך ת'כלס. כמו שזה נשמע. ככה זה היה ממש ככה.

במאי התחלנו לעשות פעילות מבצעית.

מארבים, איזה מארבים?

מארבי צירים בד"כ.

באיזה אזור?

היינו בהתחלה בנווה צוף, נווה יאיר שם, אח"כ בעופרה, ציר 60, צומת המשטרה הבריטית.

מה היו המשימות שם, מה המטרה של המארב?

בעיקר ילדים שזורקים בקבוקי תבערה.

מה זאת אומרת?

כל כמה ימים היה איזשהו אירוע של ילדים שמגיעים לזרוק. הוראות פתיחה באש קצת השתנו, בהתחלה זה היה, אם אני לא טועה, לפני שהוא זורק מותר ירי, איך שתקרא לזה, על מנת למנוע.

מה זאת אומרת?

למנוע שיזרוק את הבקת"ב...אתה מכיר את הזה...אין דבר כזה ירי על הרגליים באמת בצבא. ירי לרגליים שאם תהרוג לא יקרה כלום, זה המסר אני מאמין. לרגליים ואם הוא מתכופף אז לא נורא.

זה עד שהוא זורק?

אחרי שהוא זורק אז כבר אסור, זה היה בהתחלה, אח"כ לדעתי זה השתנה, אני לא סגור על זה, אבל אני חושב שהיו תקופות שאמרו לנו שגם אחרי שהוא זורק אז לירות.

אז הגעתם לחוסאן ושם מה הייתה המשימה?

בתחילת 2004, בעוקף חוסאן זרקו אבנים, לא בקת"בים בד"כ, אני חושב שאף פעם לא זרקו שם בקת"בים, אני לא בטוח. בכל מקרה, שם ההוראות פתיחה באש כבר היו שאם מרימים אבן בשתי ידיים אז זה ירי על מנת להרוג, לדעתי.

ואם זאת אבן רגילה?

אז לא. הרעיון הוא ירי...אולי ירי על מנת למנוע, זאת אומרת, לירות לידו או משהו, אני לא בטוח, האמת היא שאני כבר לא זוכר.

אלה היו הוראות הפתיחה באש במשך כל התקופה שהייתם שם? כמה זמן יצא לכם להיות שם?

לא ישבנו שם, היינו ביחידה וכל פעם צוות אחר היה נוסע לעשות שם מארב.

ומה הסיפור שם?

החליטו שרוצים למנוע את הזריקה הזאת, זה גם פעם אחת הוציא לילד עין או משהו כזה, זה היה ההצדקה שהאבנים האלה מסוכנות, אז הייתה החלטה שאם האבן מספיק גדולה בשביל להרים בשתי ידיים אז סימן שהיא מסוכנת ואפשר...אני חושב שהיה מקרה אחד שירו שם, איזה צלף...

הער: סגן, צנחנים מקום האירוע: שכם תאריך: 2002

הייתה שם סיטואציה של כמה אנשים שנהרגו, כאילו גוויות, גופות שישבו בטווח שלנו
ברחוב?

ברחוב שלנו, מתחת לאף... ומדי פעם מגיע מישהו למשוך את הגופות החוצה... הוא כנראה עשה את זה לגופה אחת... מפקד היחידה, שהוא היה איתי בכוח שנענו בו, הוא אמר שאם עוד פעם אחת עוד דבר כזה קורה אז לירות בו... למרות שהוא לא חמוש הוא בפירוש לא חמוש, ההגדרה שלו היא מחלץ גופות, זה כל מה שהוא עושה... זה פקודה ישירה של מפקד היחידה.

והוא חוזר הבחור?

הבחור.. לא, יש החלפת משמרת מפקד היחידה פעם ואז אני ואז יש החלפת משמרת, פתאום אני שומע איזושהי... לא זוכר אם התקהלות או יריות... ירי או משהו כזה... אני מגיע ואז אני מגלה, מבין ש... אני שואל על מה הם ירו

על מחלץ הגופות ?

כן... הם לא פגעו בו לדעתי...

ואני אומר להם... מפקד היחידה לא נמצא שם באותו רגע ואני אומר להם בפירוש...

חז"ש על הפקודה ?

כן, אני...

אתה אומר לחיילים שלך אל תבצעו פקודה כזו ?

כן... אני אומר להם בפירוש אל תירו, אם הוא לא חמוש אל תירו

והוא לא יודע שאתה, בעצם...

לא, הוא לא...

הער: סמ"ר בפלס"ר גולני מקום הארוע: מוקעטה, רמאלה תאריך: חומת מגן מרץ - אפריל 2002

זה היה ממש בתחילת חומת מגן החליטו לפרוץ למוקעטה הקפיצו אותנו מהבית בתדריך הראו לנו את ציר התנועה ולאן אנחנו נכנסים לאיזה בניין זה היה מאוד מהיר אני ממש לא זוכר את הוראות הפתיחה באש. היה לנו ציר הליכה הלכנו ממש לאט היה ברד לא היה לנו בגדים חמים כי הגענו מהבית לא מהיחידה.

היה לפנינו כוח של אגוז שנתקל עצרנו חיכינו שהם יתגברו על זה ואז הגיעה הפקודה שנכנסים כבר התחיל אור ראשון אז רצנו מהר את המשך הציר רצנו מהר והגענו לקיר של המוקעטה ליד הבניין שהיינו צריכים להיכנס איליו כבר היה אור ה-D-9 פרץ חור בקיר הבניין שניכנס אני הייתי קצת מאחורה לא בחוד של הכוח ואז שמעתי את החוד צועקים שיש מישהו זקן שהולך באמצע הרחוב לכיוונם לדעתי צעקו לו לעצור לא ראיתי איפה הוא בדיוק ואז שלושה חבר'ה אם אני זוכר נכון ירו לעברו ישר על מנת להרוג.

בסוף הסתבר שהוא היה חרש או משהו כזה יש כאלה שאומרים שהוא מפגר שוב אני לא זוכר בדיוק את הפקודות אני בטוח זוכר שעל חמושים הפקודות אמרו לירות ישר בלי נוהל מעצר חשוד אבל יותר מאת הפקודות אני זוכר את ההרגשה וההרגשה הייתה שאנחנו נכנסים למלחמה וכל בן אדם הוא חשוד ואיום אז לא לקחת סיכונים

היה על זה תחקיר אחר כך?

אני לא זוכר על זה שהיה תחקיר ממש לא נראה לי

הערד: סמ"ר בנח"ל מקום האירוע; כללי תאריך: כללי יחידות מעורבות: חטיבת הנח"ל

מנובמבר 2001 ואילך, השתתפתי בפעילות של מעצרים. חשוב להדגיש שכשאתה מבצע מעצר הסמכות העליונה היא של מפקד היחידה, מ"פ, בחור בדרגת סרן או רב סרן. אופי המעצר וצורת הביצוע משתנים ממ"פ למ"פ. לי למשל, יצא לשרת תחת 2 מ"פים בעלי אופי שונה לגמרי. המ"פ הראשון עבד יותר ע"פ הספר. יום אחרי החלטת בג"ץ שאסור להשתמש בנוהל שכן, לא השתמשנו בנוהל שכן. אצל המ"פ השני המעצרים היו הרבה יותר אגרסיביים.

היינו מקבלים מקורות מהשב"כ והמודיעין - איפה נמצא מבוקש, כמה נשק הוא מחזיק ומה רמת הסיכון. היינו מתכננים מבצע. בהתחלה המבצעים היו ברמת תכנון יותר גבוהה, יושבים שבוע עם ביצוע של מודלים, אישורים של אלופים וכו'. ככל שעבר הזמן, האישורים, כולל נהלי הפתיחה באש, ירדו וירדו ברמות, עד שהגיעו בסופו של דבר לנהלים פנים-יחידתיים.

אצל המ"פ השני שיטת העבודה הייתה שונה. הכל היה יותר אגרסיבי. לפעמים היינו יורים טיל לאו אחד לעבר קיר הבית כדי להרגיע את העניינים. כדי שאנשים ידעו שלא כדאי להם להתעסק אתנו. היינו גם יורים קצת. אסור היה לירות לעבר חלונות, כדי לא לפגוע בחיילים מהצד השני של הבית. אסור היה לירות לעבר קירות, שנראים דקים מדי. אף פעם לא היה לי ממש ברור איך נראה קיר דק.

רוב הכניסות לבתים באותו זמן היו כניסות ברטוב. כניסה ברטוב זה אומר שאתה נכנס לחדר ומרסס, כדי לדעת שאין סיכוי שמישהו ירה עליך מתוכו.

היה מקרה שכוח נכנס ברטוב, ואמא שכחה את הילד שלה בן ה-3 בתוך החדר. זה היה בתוך בניין. הוצאנו את כל האנשים והתחלנו לטרוק את הבניין. עוברים בכל הבניין ונכנסים ברטוב לכל החדרים במסגרת הסריקות. אחרי הסריקה הרטובה עשינו סריקה נגד אמל"ח, ואז גילינו ילד בן 3 שוכב מתחת למיטה. היה לו מזל שהוא לא נהרג, כי ירו בחדר הזה, וגם במיטה. זה היה מקרה שקצת זעזע אותנו. אחרי המקרה הזה היינו יורים על מיטות בצורה שונה: חייל אחד מרים את המיטה, וחייל שני יורה מתחתן.

הערד: סמ"ר בצנחנים מקום האירוע: חברון תאריך: אוקטובר 2000 יחידות מעורבות: צנחנים

זרקו אבנים וירינו גומי. שמעתי קולות של ירי חי מכוון התצפית למעלה. פתאום הקצין DCO מעמדת ה-DCO ממש ליד הבוטקה שלנו, יצא החוצה ושאל "תגידו, אתם יורים פה כדורים חיים?"

"לא, מה פתאום?" הם חיילים ותיקים. אסור לי להלשין עליהם. זיינו אותי בפלוגה אחר-כך, אז אני אומר "לא, מה פתאום? נראה לך?"

"תגידו, מה קורה למעלה?"

"לא יודע". ישר אמרתי "לא יודע, לא מכיר. אל תשאלו אותי". יצאתי ידי חובה.

"כי הקצין שלהם (הפלשתינים) דיווח לי שיורים עליהם כדורים, שאיזה בחור שלהם קיבל כדור".

"לא יודע. לא יודע שום דבר"

תוך שנייה כולם הגיעו. המ"פ הגיע, הסמ"פ הגיע ואז שוב: "אתם יורים כאן כדורים חיים?"

"לא, מה פתאום? השתגעת? אפילו כדורי גומי כבר לא יורים פה".

הוא עושה לי "מה קורה למעלה?". עניתי "אני לא יודע". הוא עושה לי "מי למעלה?". ישר אני מוריד ת'ראש כי ידענו שהוא דפוק בשכל. כולם יודעים שהוא דפוק בשכל הבן-אדם שהיה שם למעלה. אמרתי להם מי נמצא למעלה. תוך שנייה אתה רואה את המ"פ עולה למעלה, מתחיל לצעוק עליו "אתה ירית פה כדורים חיים!?!". "לא, נראה לך?".

אני שומע את הצעקות מעליי "מה פתאום? לא יריתי פה כלום. שום דבר". פתאום אתה שומע בקשר יחידת התצפית עולים מולנו בקשר: "נראה לי כדאי שתגיעו לפה שנייה". המ"פ עולה למעלה. רואים צילום וידיאו חי שמישהו מכניס מחסנית, דורך את הנשק ויורה לעבר הכיכר, לעבר אדם שסתם פורק סחורה מהרכב. בן-אדם בן 20 ומשהו, צעיר יחסית. כדור פגע לו בגב, אחרי שהוא ירה עליו כמה פעמים - ניסה לפגוע בו איזה 3 כדורים, לא פגע. בכדור האחרון, הוא פגע. האדם נפל על הרצפה, ויום אחרי זה סיפרו לנו שהוא מת.

ידוע בפלוגה שיש נוהל - כביסה מלוכלכת שומרים בפנים. אז המ"פ החליט שמחרישים את הנושא, מעלימים ת'קסטה. לא בפומבי, אבל זה מה שהוא עשה בסופו של דבר. הוא העלים את ההקלטות והחייל עבד 35 יום אצל הרס"ר שאחריהם חזר לפלוגה, כרגיל.

אתה רוצה להגיד לי שלמג"ד זה לא הגיע?

למג"ד אני מאמין שזה כן הגיע, אבל הגדוד החליט להחריש את זה, להשאיר את השד בפנים, שאף אחד לא יידע מזה. זה לא הגיע לתקשורת. אף-אחד לא ידע שבן-אדם נהרג סתם. כל הפלוגה ידעה מזה, ואפילו כשהחייל חזר הוא התרברב במה הוא עשה.

העדים: 2 לוחמים בדרגת סמ"ר ממגלן מקום האירוע: בית לחם תאריך: 2004

עד 1: עוד סיפור אחד לפני נוהל שכן. באל עיידה בבית לחם. תקופה, בערך פסח, אני מאמין שזה בסביבות פסח 2004. אחרי פברואר שהייתה תקופה של איזה שני פיגועים בירושלים שיצאו מבית לחם אז החליטו להיכנס עם כוחות גדולים, זה היה מבצע של דובדבן, שבוע לפני, אם אתה זוכר, שחייל שם, מישהו הסתתר להם בסליק, באל-עיידה, אחד החיילים משותק גם כן, פגע לו כדור בחזה, הוא משותק מותניים ומטה או חזה ומטה, בקיצור, איזה שבוע אח"כ נכנסנו לעשות מעצר בבית ליד.

עשינו מעצר בית ליד, של בן דוד של המחבל, המחבל הזה שפגע בחבר'ה של דובדבן חיסלו אותו, אז בן דוד שלו. אני לא הייתי במעצר עצמו, נשארתי באביר, אבל הכוח עמד ממש מתחת לבית ותצפית אמרה להם שיש מישהו על הגג. ואז המ"פ דיווח פתאום ירי תקין,

נתן כדור אחד ואז פשוט המשיכו לדפוק על הדלת, אך אחד לא הגיב.

לאן ירי תקיין?

עד 1: תקשיב. אז אחרי חמש דקות שככה מחכים-מחכים-מחכים המ"פ עולה לקשר ואומר: "יכול להיות שפגעתי במישהו". אז המג"ד עולה מולו ואומר לו: "מה זאת אומרת? ראית מישהו חמוש?", אז הוא אומר: "לא, אני ראיתי ראש מציץ על הגג, אני יריתי לכיוון, אני לא יודע אם פגעתי או לא." אז הוא אמר: "מה זאת אומרת אתה לא יודע?", אני פשוט הייתי על הרשת של הקשר. "מה זאת אומרת, ראית מישהו חמוש?", אז הוא עולה מול התצפית כי התצפית דיווחה שיש מישהו על הגג. "אתם אמרתם שהוא היה חמוש, לא?" אז אומרים לו: "לא, לא ראינו שום דבר חמוש". הוא אמר: "טוב אני לא יודע אם פגעתי או לא" ובינתיים אין תגובה מהבית. היו לנו כלבנים, הכניסו את הכלב, הוא נתן שם עבודה על הבן אדם איזה 20 דקות.

מה זאת אומרת?

עד 1: כשהוא מזהה בן אדם הוא...

עד 2: הוא אוכל אותו.

עד 1: הוא אוכל אותו. אחרי 20 דקות...

מה זאת אומרת העבודה של הכלב?

עד 1: שומעים אותו נובח בפנים 20 דקות.

עד 2: כלב תקיפה, הוא אוכל אנשים.

עד 1: אחרי 20 דקות מחליטים שהכוח נכנס, רואים את הבן אדם...

כי הכלב לא חזר?

עד 1: כן. מוציאים את הכלב, הכוח נכנס, הוא גרר את הבן אדם מהגג איזה קומה למטה, כולו אכול וזה, קראו לרופא לוודא מוות רק, איך שהרופא נגע בו הבן אדם פתאום קפץ, הוא היה עוד בחיים, הוא עוד שכב שבוע בבית חולים ואז נפטר.

איפה הוא חטף כדור?

עד 1: בראש.

הוא לא מת מזה?

עד 1: ומהעשרים דקות שהכלב אכל אותו.

הרופא הצליח לטפל בו?

עד 1: פינו אותו להדסה עין כרם, שם הוא שכב איזה שבוע שבועיים ואז הוא נפטר.

עד 2: אני חושב שהנשימו אותו.

בשטח?

עד 2: כן.

הוא לא היה חמוש?

עד 1: אח"כ שעה, חיפשנו נשק בבית, כאילו, אתם חייבים למצוא כאן נשק (המ"פ אמר) אבל לא מצאנו כלום. הוא לא היה חמוש.

עד 2: אתה מבין, אתם חייבים למצוא פה נשק.

עד 1: לא, מה זה חייבים, הוא רצה לעשות סריקה...

עד 2: אם מצאנו נשק אז הוא היה חמוש.

עד 1: זה לא שהוא היה מכסת"ח ושם את הנשק ליד הגופה, זה לא הנקודה, הוא רצה את

זה בשביל המצפון שלו, ברגע שהוא ירה בו הוא גם לא ידע אם זה הבן אדם שבאנו לתפוס, אח"כ נודע שזה לפחות, זה מה שהשקיט לו את המצפון נראה לי, שזה הבן אדם שבאנו לתפוס, שגם כן לא ברור כמה מחבל הוא היה, הוא היה בן דוד של מחבל, אני לא יודע, יכול להיות שהוא היה מחבל, יכול להיות שלא, אני לא יודע.

מה היה בתחקיר?

עד 2: גם כן כשהבן אדם מת אז הוא אמר הצלחתי, הרגתי אותנו.

עד 1: בתחקיר לא הוסקו שום מסקנות שמישהו היה לא בסדר.

זה נגמר שם?

עד 1: כן. היה תחקיר, כמו אחרי שעושים כל מבצע שהיה בו משהו מיוחד. אני גם יכול להבין אותו, בתור מ"פ שעומד מתחת לבית עם חמישה-עשרה חבר'ה ורואה מישהו מציץ מעליו, אני לפחות הייתי יורה באוויר, הוא היה היחיד שהיה לו האומץ והאחריות לקחת ולירות, במיוחד שזה מ"פ וכו' ויורים שם, צריך לעשות משהו כדי למנוע ממנו לרסס את הכוח, אתה יכול לירות באוויר, אתה יכול לעשות הרבה דברים, אתה לא חייב לירות לו כדור בראש, הוא גם טען, הוא לא ידע להגיד אם הוא פגע בו, זאת לפחות הייתה הטענה הראשונה, הוא דיווח ברשת, הוא רק דיווח ירי תקין.

אף אחד לא תחקר האם הוא שם בן אדם בכוונת.

עד 1: אני לא שמעתי את התחקיר, יכול להיות שהמג"ד שאל אותו, זה לא הגיע אלינו. המג"ד בקשר לפחות נשמע כעוס.

ומה רץ בפלוגה אחרי זה?

עד 1: לאף אחד לא היה צער על זה.

לא דיברו על זה?

עד 1: אנחנו בצוות דיברנו על זה, לא היה...

עד 2: כבר ציפינו לדברים האלה ממנו.

הער: סמ"ר בצנחנים מקום האירוע: בית פוריק תאריך: סוף 2003

כל לוחם יכול לירות?

כן. מנשק אישי. אם המפקד בלבנה (מפקד הפטרול) הוא סמ"פ הוא יכול לאשר כזה דבר. ואם אני פוגע לו בטעות בגב או הורג אותו, וקרה לנו דבר כזה... רק בקו האחרון שתיים-שלוש פעמים.

הרגו ילדים?

הרגו ילדים בטעות.

מכוונים לרגליים - ירו להם בגב והרגו אותם. איך יודעים אחרי זה אם הרגו אותם?

דיווחים אחרי זה של המת"ק, הפלשתינאים מדווחים. יש שיתוף פעולה מהבחינה הזו. אז ילדים נהרגים. לחייל זה כלום. וקצין יכול לקבל על זה קנס של 100, 200 שקל על זה.

200, 100 שקל על ילד?

כן.

כלא?

לא, לא.

משפט? יש בירור רציני לדבר הזה?

לא. אני בטוח שזה לא מגיע מעל המג"ד. אני לא מכיר שלקחו אותם לתחקירים. אני לא יכול להגיד בוודאות שלא... אבל אני לא ראיתי שלקחו אותם לתחקירים ואני יודע שלא עשו עם זה כלום גם אחר כך.

העד: סמ"ר שריון מקום האירוע: רצועת עזה תאריך: כללי

התחום העיקרי שנגעתי בו בשירות שלי זה עזה. מה שהיה קורה שם בכללי, זה יש לך שתי אפשרויות: או לפעמים היה קורה שהיינו. גדוד מבצעים. היו תקופות שהצבא היה עושה פול מבצעים, המבצעים המטרה העיקרית שלהם הייתה או להרוס בתי מחבלים או להרוס מקומות שמייצרים מרגמות וכל מיני שטויות כאלה, או... שאתה נכנס וכל מה שבא ליד אתה הורס. וגם ההוראות פתיחה באש כל פעם היו משתנות. זאת אומרת, היו תקופות ש.. כל בנאדם ברחוב- תהרוג אותו. והיינו עושים את זה. לא חשבנו. היינו פשוט עושים את זה. אני מדבר אתך על תקופות, לא תמיד. במחזור הראשון שלי בעזה, הייתה תקופה שנגיד, באחת בלילה, היינו צריכים לעשות מבצע- להרוס איזה בניין של משטרה פלשתינאית. ופשוט ההוראת פתיחה באש היא: "כל בנאדם שמסתובב ברחוב- ירי על מנת להרוג". לא מעניין אותך- יש עליו אקדח, אין עליו נשק. וזה קרה תקופות כאלה. והיו תקופות שזה היה רק אם יש עליו נשק, או... בכל מקום זה היה משתנה. והיו מקומות כמו בגדר, היו תקופות שעשו חדירות... היו תקופות שכל מי שראו אותו באיזור הגדר, גם אם היה יחסית רחוק, ראו אותו באיזור הגדר- ירי על מנת להרוג, בלי לחשוב פעמיים. ואני אומר לך שהיינו עושים את זה. לא הייתי מתחיל עכשיו לעשות... להפחיד אותו או משהו. היינו עושים את זה. כמו מכונה כזאת, כמו מכונה. זה מה שהיה קורה כל השירות שלי בעזה. בסוף זה היה מאוד רגוע כזה, כי היו הסכמים והכל. אבל ממש בהתחלה, כמעט כל יום היה מישהו אחר שמוריד גופה או איזה חף מפשע...

המפקדים שלכם אמרו לכם תדריך הוראות פתיחה באש "ירי על מנת...?"

כן, מפקדים הכוונה היא ממג"ד ומעלה

בפעילות שגרתית, כשמבצעים ירי, יש תחקיר?

עוד פעם, זה תלוי באותו מפקד... קודם כל, היה את המפקדים שלא היו מדווחים כלום, לא שום דבר, היו מעגלים פניוטים בכל... בנושאים כאלה. יש מפקדים שגם אם היו מדווחים... רושמים על הנייר. ובינינו, הנייר הזה, יכול להיות שהסמ"פ או המג"ד בטעות יסתכלו על זה, אבל, בוא נגיד ככה בצורה ברורה: לא על תחקיר שכמו שעכשיו באזרחות אני אוציא את הנשק שלי ואירה באמצע ירושלים, אירה כדור, שם יהיה תחקיר, ושם יהיה את השאלות בעיתונים: למה, למה למה. כל מיני שאלות כאלה. תחקיר ברמה כזאת לא היה אף פעם... בפלוגה שלנו, שהיו מעורבים באירועים ידועים מאוד, מה שפורסמו בעיתונים ובכל העולם, זה אולי הפעמים הבודדות שהיה תחקיר רציני. ולמה? לדעתי זה בגלל העיתונות. ואז היו,

סתם, שאלו אותי, שאלו את המט"ק, שאלו את המ"מ, מ"פ, ואז הם למעלה הסתדרו כבר כנראה להעביר את זה איך שהם רוצים. זה אני אומר את זה בוודאות.

הער: סמ"ר שריון מקום האירוע: דיר אל באלח

הייתי בדיר-אל-בלח, באנו להיכנס פנימה לתוך דיר-אל-בלח...

למה להיכנס פנימה?

זה אחרי ירי פצמרים. וההוראה הייתה: כל בן אדם ברחוב, ירי על מנת להרוג. זה היה שעת לילה יחסית מוקדמת.

את ההוראה הזו, מי אומר? באיזו דרגה?

מ"פ או מג"ד של מילואים. נכנסנו פנימה, ראינו בן-אדם והמפקד שהיה חדש היה מאוד מורעל...אז הוא אמר "לירות". ירינו. ואחרי שראינו אותו נופל המפקד וידא הריגה עם עשרות כדורי מאג.

עכשיו, כשאתה אומר "ירינו", זה היה עם המקלעים של הטנק, לא פגז?

לא, רק ירי מקלעים.

ירי מקלעים, ואז המפקד מוודא הריגה...מאיזה מרחק?

70 מטר.

אחרי וידי הריגה המפקד הוא גם ראשון לוקח את המאג ויורה איזה צרור של עוד

ברוס או מה?

הוא יורה כמעט ברוס שלם. אחרי שבטוח הוא חטף כדורים. פעם ראשונה הוא נופל ואז המפקד מחסל עליו ברוס.

עכשיו אני רוצה לחזור להוראות פתיחה באש.

זו הייתה תקופה שכל הזמן משתנה נוהל. בעקרון כל המבצעים הגדולים שהיינו עושים אז כל בן-אדם שנמצא ברחוב לא אמור להיות שם. אז כל מי שברחוב, חמוש או לא חמוש - בום יורים.

זו הייתה עכשיו ההוראה אחרי ירי פצמרים?

אז כן.

אתם יודעים שהרגתם שם אנשים?

כן. בוודאות כל יום היית פותח עיתון ורואה כמה נהרגו. ולא היית מבין.

ואיך התייחסו לזה?

כמו שוק בשר בערך.

הייתי מסתובב בין כולם בין החבר'ה, הייתי יושב כל הזמן ומדבר אתם. הייתי יושב עם כל החברה ומדבר אתם. מן הסתם הייתי שם באלמנות בקרנו בכל בית, כל בית דברנו ישבנו עם החברה עם הצלפים, יושבים מדברים בתוך הבתים. ככה הם היו, פעם אחת הגענו למוצב חרדון על ציר פילדלפי. המסייעת שלנו ישבה שמה. יום אחד באתי, אחד אמר: בוא בוא תראה חבל על הזמן, בוא תראה מה עשינו היום. אני עולה למעלה, חרדון יש לו מצלמות על המוצב ומצלם זהה מקליט, יש שם וידאו. שם לי את הסרט ואומר תראה, תראה מה זה עשה היום. יש שם סרט של... גילו שם מנהרה אוקיי חפרו את המנהרה, דחפורים שמה, רצו לחפור מנהרה למוצב. סימנו את כל השטח השמדה שאסור להם להתקרב לשמה. אמרו כל מי שמתקרב לשטח הזה יהיה ירי אזהרה ואם הוא לא בורח יהיה ירי לרגלים. כי סך הכל זה אזור מגורים.

מי שמתקרב לציר?

מי שמתקרב למנהרה. כי המנהרה היתה יותר קרובה לאזור שלהם, הציר אם הם יתקרבו יהרגו אותם. אבל המנהרה היתה קרובה לבתים שלהם אז אמרו שאף אחד לא יתקרב למנהרה. אולי יש שם תחמושת לא רצו שיתקרב למנהרה. אז אחד האנשים שמה התקרב למנהרה. אתה רואה אותו אדם מבוגר 30 - 40 משהו כזה.

לא חמוש?

לא לא חמוש הולך לתומו, לא יודע אם לתומו, לא רוצה סתם להגיד. הולך שם באזור של המנהרה. ירו בו קיבל כדור פה, נפל.

בחזה.

כן, נפל, נעמד על הרגלים, הלך כמה צעדים, נפל ומת. אני עושה להם כאילו למה?! הוא עושה- סתם, סתם התקרב, הרגו אותו. אני עושה להם למה לא יריתם לו לרגלים, למה בחזה? חזה, ורגל זה לא טוב? זה לא כזה רחוק, זה צלף. "סתם אתה יודע זה". אני עושה להם: אף אחד לא יודע על זה נכון?! ברור שלא.

איך זה שלא יודעים?

צלף עומד בעמדה, גם בקשת בענן. צלף יורים הוא מדווח ירי.

הוא מדווח מה הוא רואה?

הוא מדווח ירי. קודם כל בקשת בענן זה בכלל ג'ונגל. כל הזמן יריות שמה, אתה לא חייב לדווח על ירי. קשת בענן כל הזמן היה שם ירי.

של מי לשני הצדדים?

כן.

כל הזמן ירו עליכם ואתם השבתם?

הם ירו פחות. אנחנו ירינו יותר. אתה יודע.

החלפנו כל לילה ירי מטורף. המסייעת הגיעה עם מ"פ והוא החליט שאין דבר כזה שיוזרים בגזרה שלו. מסייעת באים מראים מי הבוס.

הצבנו עמדות, זאת אומרת על כל העמדות שעל גגות, את כל הכוח רתק שלנו, מק"כ, מקל"ר, מאגים בכל פינה, כמה שיותר כוח כבד. כל כדור אפילו נפץ זיקוק לא משנה מה שהיה נשמע בגזרה, ישר מכת אש לעבר השכונות.

סתם?

סתם.

לא ידעו מה קורה?

לרוב לא זיהינו את מקורות הירי. בהתחלה זה היה לעבר מקורות ממוקדים, כאילו אם זיהינו את מקור הירי פותחים באש לעבר מקור הירי. בשלב מסוים המ"פ החליט שזה לא מספיק. כל פעם שיש מכת אש, אז כולם יורים. נותנים להם גזרות שהם צריכים לירות עליהן, שטחים מתים בעיקר.

על איזו שכונה יריתם?

אבו סנינה,

כל החבר'ה בעמדות שלהם אומרים "זואי, כולם יורים". אף אחד לא יודע שגם אני יורה. כולם יורים! אין מישהו שלא ירה. פעם אחת חבר שלי עלה מולי בקשר "בוא תפגוש אותי רגע בצומת". הייתי בעמדה אחת והוא היה באחרת. אני יורד לפגוש אותו. "אחי, אתה חייב להביא מחסנית ולאסוף אותי. נגמרו לי הכדורים". ולא היה לו בכלל על מה לירות. הוא סתם היה משקיף לתוך שטח. סתם.

היינו יורים בדודים, היינו יורים בחלונות, סתם אתה יודע, צליפה למטרה, בקטע של צחוקים.

זה הכל עדיין בתקופת אוקטובר כאילו?

זה היה בהתחלה, ממש בהתחלה, בשבועות הראשונים, אתה יודע. סתם יורים בקטע של צחוקים, אתה יודע. כולם יורים אז אף אחד לא יודע שגם אני יורה. כולם יורים!

לא הייתה בקרה על מי יורה, מתי יורים?

הייתה בקרה, אבל לא בכל עמדה יש לך מפקד. ברוב העמדות אין מפקדים, אז איפה שאין מפקדים, עושים מה שרוצים, אתה מבין?

ואיפה שיש מפקדים?

אז הם מפקחים כביכול, אבל גם זה מאוד רנדומלי. הייתי בעמדת מק"כ. היה איתי המג"ד גיזרה, לפעמים, המג"ד של כוח מג"ב בגיזרה, שהיה מטורף לגמרי. הוא היה חולה נפש. הוא היה עושה לי "תירה שמה, תירה שמה, תירה שמה". ואני מפרק לכל הכיוונים בלי קשר לכולם. הייתי יורה כל-כך הרבה כדורים בערב, אבל על בתים, לא על שטחים מתים. אין לי מושג מה עשיתי עם הכדורים האלה. יכול להיות שהרגתי אנשים אפילו. אני עדיין לא יודע, כי לא אמרו לי. אף אחד לא אמר לי. וידוע שהיו הרוגים במכות-אש האלה. זה ידוע!

הייתם פותחים באש רק כשירו עליכם?

היה איזו פעם - פעמיים שהיה ירי כללי כזה סתם, לפני, אתה יודע, לפתוח את הערב כביכול, להראות להם שאנחנו התחלנו את הערב היום. אבל ברוב המקרים זה היה תגובה לירי. אבל לפעמים זה לא ירי, זה סתם מפץ. היינו שומעים "פק", היינו מתחילים לירות.

טוב, יש זיהוי מבניין "בלה בלה בלה", טוב, מתחילים לירות. אז יורים.

אתם יודעים אם גרמתם נזק? פגעתם במישהו?

פוצצנו רכב. באתי לספר שבאותו ערב חבר שלי ירה, אז ירינו לעבר פנס שהאיר. היינו צריכים להוריד את הפנס הזה, אז הוא ירה לעבר פנס, לא הצליח לפגוע במדויק. פתאום אנחנו קולטים אש מאחורי הפנס, כמו פיצוץ קטן כזה ואז מדורה. זה היה מרחק גדול, ק"מ ומשהו, ואז התצפיתנים התחילו להיקרע מצחוק. הם עושים לנו בואו תראו איזה קטע כי היה להם את המכשיר הקלטה, הם הריצו אחורה, מראים לנו מאחורי הפנס מכונית, אותנו יורים על הפנס... פתאום בום. המכונית מתפוצצת. כאילו מכונית חונה, לא נוסעת ואז הקצין האחראי נכנס לקטע, נדפק לו השכל. "וואי, אני רוצה לפוצץ מכוניות". כל מכונית שהוא רואה "תפוצצו לי אותה".

מה זאת אומרת? רכבים חונים? סתם?

בהתחלה זה היה רכבים חונים, ואז היה איזה רכב שהיה עליו התראה. לא היינו בטוחים אם זה הרכב הזה, אבל היה עליו התראה והיינו צריכים לפוצץ גם אותו.

הוא היה בנסיעה?

הוא ברח מאיתנו. ירינו עליו תוך כדי נסיעה.

יש בן-אדם שנוהג בפנים?

מן הסתם כן. אבל הטענה הייתה שהוא הבריח מחבלים באותו רגע ממש. אנחנו לא יודעים מה קורה באמת. אנחנו עושים מה שאומרים לנו לעשות. אבל הטענה הייתה שבאותו רגע היו בתוכו מחבלים שבורחים.

פתחתם עליו עם מק"כ?

עם מק"כ ועם מקל"ר. המקל"ר פספס בטרורף, אז ירינו רק עם המק"כ. הקטע שלא הצלחנו לשחזר את הלפוצץ רכב הזה. זה הצליח פעם אחת בפוקס, ולא הצליח עוד פעם.

פגעתם ברכבים?

אני לא יודע

ברכב הוא שברח?

אין לי מושג. הוא המשיך לברוח. הוא ברח מאתנו בסוף. יכול להיות שפגענו אבל הוא ברח. אנחנו לא יודעים, כי אתה לא יכול לדעת אם פגעת בדיוק אלא אם כן אתה רואה משהו קורה. אנחנו לא יודעים.

אתה יודע, אם נכבה האור, או האוטו מפסיק לנסוע או משהו כזה. עכשיו עלו כל מיני תיאוריות. המפקדים התחילו להריץ קטעים - "לא, אתה צריך לירות שני כדורים ואז עוד אחד בשביל לפוצץ את תא המטען, התא של הדלק". כל מיני תיאוריות אין לפוצץ רכב. אף אחד לא הצליח לשחזר את זה. ויתרנו על הנושא הזה.

היו תחקירים על האירועים האלה?

אני לא יודע. אין לי מושג. היה הרבה ירי מאסיבי. היה ערב אחד שהיה בניין שיא גובה, שטענו שיש בו ירי ממנו, כל ערב. אני לא ידעתי מאיפה יורים, כי אתה יודע, הייתי שומע את ה"פקים". לא הייתי יודע מאיפה יורים באמת. אמרו לי "תפרק את הבניין. תירה עליו כמה שאתה יכול". יריתי. יריתי. יריתי. הבניין התחיל להישרף.

בניין שגרים בו?

אני משער שבשלב מסוים גרו בו. אחרי שהתחלנו לירות בו, אני כבר לא חושב שגרו בו

יותר, כי היינו יורים בו בבניין בפנים, בבניין עצמו. כנראה פגעתי באחד מהילונות או משהו כזה ** ** * (סוג תחמושת שגורם להצתה). החלון התחיל להישרף ואז הבית התחיל להישרף. קראנו למכבי אש. אמרו "הפסיקו אש" וכיבו שם את הבלגאן, ואז היה שם איזה אמבולנס ודיווחו שהוא מבריא מחבלים. באותו ערב לא עשינו דבר בנדון ואחר-כך המשיכו לספר לנו שהאמבולנס מבריא מחבלים כל הזמן. אותו אמבולנס הוא זה שבעצם הביא את אלו שוירים עלינו ומחזיר אותנו החוצה אחר-כך. ואז האמבולנס הזה הגיע עם אחד מהערבים וקיבלנו אישור לירות עליו, אז ירינו על האמבולנס. זה היה מאוד רחוק. אין לי מושג אם פגעתי או לא פגעתי, אבל פתחתי באש עם מק"כ על האמבולנס. אתה מבין? זה היה מה שאמרו לי לעשות.

העד: קצין בצנחנים מקום הארוע: בית לחם, כנסיית המולד תאריך: חודש אחרי חומת מגן

העבירו אותנו לבית לחם.. לכנסיית המולד.
מה הפקודות שם, של הוראות הפתיחה?

מי שיוצא, הורגים אותו. לא משנה חמוש, לא חמוש
מי שיוצא מכנסיית המולד בום?

כן, מאחורה... אנחנו היינו בצד האחורי, היה את השער הכניסה
בכניסה שמוכנס, כל מי שיוצא מכנסיית המולד, לא משנה אם הוא חמוש או לא חמוש אם הוא ינסה לברוח, יורים בו על מנת להרוג או ברגליים?
על מנת להרוג... זהו עוד מעט נגיע אל הסיטואציה... ההוראות הן מאוד ברורות, יש מבוקשים בפנים... האנשים שהם לא מבוקשים יוצאים מהשער הראשי אז כל מי שיוצא מהשער האחורי בעצם חייב להיות מבוקש אנחנו יושבים שם המון זמן... ממש חודש, יש לנו בית. מכירים את השטח מעולה, יש לנו תצפית אל כוח אחר, כוח מילואים... שיושבים מולנו... כבר מוצאים את כל העזרים.. בקיצור, יושבים כבר זה שיגרה.

סבב יציאות?

סבב יציאות, כן... אתה כבר יודע... כאילו להביא אספקה דרך נגמ"שים ומתגמלים אותנו וכל מיני דברים כאלה... בבית הזה, אה, גם בבית בשכם... יש משפחה אז אנחנו... סוגרים אותם בחדר ו... בבית בשכם הייתה להם קומה, היינו לארג'ים. כאילו זה היה בית גדול, היה להם קומה שלהם, כשהיה איזה יום לשחרר את העוצר כדי שהאנשים יצטיידו כי כבר היה תקופה ארוכה, אז הם יצאו וחזרו. בבית לחם, זה היה בית ממש יוקרתי, כאילו הוא יושב ממש על כנסיית המולד היה בית ככה כמה קומות אז להם היה איזה חדרון כזה. בית מאוד... יפה. וזה לאורך כל ה...
אתם שיחקתם במחשב בבית?

לא, לא, לאורך כל הפעילות, גם של התקופות שההיות כשהיינו בעסכר ובבלאטה וכל מיני סריקות וכל מיני כאלו אז היה נוהל אצלנו ביחידה שמגיעים למקום שאם אתה צריך לשהות בו אתה מקבל את כל הרהיטים הצידה, כל הכיסאות וכל הזה, כל השטיחים...

ומזרונים על הרצפה?

לא תמיד היה מזרונים אבל שטיחים מותר להשאיר כדי שלא נישן על הרצפה אז לא היה דברים כאלו... גם לא התקלחנו שם. היה אסור להתקלח... שירותים כן אבל... בבית הזה. כמוכן הבית, ניקיון, היינו מאוד... כאילו בקטע הזה היינו טובים... אז היה פעם אחת מישהו שברח מהכנסייה.

מהכיוון שלכם?

כן, מהכיוון שלנו... התצפית זיהתה אותנו... זה היה יום זה... כיסו אותו מכל הצדדים. תפסו אותו. הסיטואציה השנייה היתה מדיי פעם זרקו להם אוכל, הצליחו כאילו להגיע מהצד שלנו ואנשים זרקו להם אוכל

ומה היו ההנחיות לגבי האנשים האלה? האנשים שהגיעו לזרוק אוכל?

היה לתפוס אותם... נוהל מעצר חשוד... הסיטואציה שאני הייתי חלק ממנה היה כל הזמן כוח שלנו בשטח, היינו בבית והיה לנו מין שטח פתוח כזה כלומר כל הזמן היה שם כוח, אז היה איזושהי תנועה החוצה, התצפית זיהתה אז הוא התקדם, ישב שמה כמה זמן כנראה הם נכנסו או משהו כזה, ואז מזהים אותם שוב פעם, הכוח שלי יוצא אנחנו כוח של ארבעה אנשים בקיצור אנחנו מתגנבים מגיעים כבר יש תצפית, אנחנו יודעים בדיוק כבר איפה הם נמצאים, אנחנו יושבים מעליהם, אני ועוד חייל אנחנו יושבים ארבעה, בשתי טרסות, אנחנו יושבים טרסה מעליהם, אנחנו מזהים אותם זוחלים על הריצפה החוצה, אנחנו לא מזהים אם יש להם נשק, זה לא היה רלוונטי גם אם לא... בקיצור אנחנו פותחים עליהם באש, אני ועוד חייל... גם, מהמתח... כל מיני סיבות, הפתיחה באש לא הייתה מוצלחת מבצעית.

פגעתם בהם?

פגענו בהם, לא הרגנו אותם כי נכון זו הייתה סיטואציה שכמעט... אתה מעל... והם זוחלים... בקיצור היה כדור ראשון, ואז היה צרור וזה... בקיצור לא משנה, פצענו את שניהם, פשוט פינו אותם החוצה.

כוחות שלנו?

לא הם הוציאו אותם החוצה ואז אנחנו לקחנו. הם הועברו לבית חולים אני משער ישראלי... כאילו בטוח ישראלי מה.

העדים: סמ"ר, עורב נח"ל מקום האירוע: גזרת עציון תאריך: קיץ 2003

מה ששבר את הכל- עומד המח"ט מולנו בתדריך שאנחנו בהודנא, מצב רגיש, הוא מדבר על זה ודקה אחרי זה הוא עושה לנו תדריך: "כל ילד שאתם רואים אותו עם אבן, אתם יכולים לירות בו". כאילו, להרוג אותו. אבן! המג"ד או המח"ט, אני לא זוכר, זה היה תדריך כזה. "עכשיו המצב פה רגיש, ואבן זה כלי רצח, אתם יודעים מה זה. אני ראיתי מישהי שנפגעה מאבן". אני חושב שהמג"ד שלנו... הוא ראה שגם המח"ט של החטיבה פה. חטיבת עציון זה היה, ***.

המח"ט ** הוריד פקודה שאפשר לירות בילד שזרק אבן?**

כן, כי זה כלי רצח, כי הם זורקים את זה על הכביש. זה היה בהודנא....

לא קם קול צעקה על זה?

לא. אני, אמרתי לך, הייתי רגל וחצי בחוץ, מבחינתי, בחשיבה. ומה שהכי עיצבן אותי זה שהחבר'ה בצוות כבר הגיעו למצב שכל מה שמעניין אותם זה שבשביל השיחה הזאת אמרו להם שבגלל שזה המח"ט הם צריכים לעלות על נעליים, נעלי צבא. והם התווכחו על זה שעות, ואחד הלך וצעק על המ"פ, צעקו אחד על השני חצי שעה אחרי התדריך הזה. ואני ברור שרציתי לשאול, אבל היה בי כל כך הרבה ייאוש מכל האנשים האטומים האלה, וידעתי שכל פעם שהייתי שואל הייתה נגדי אופוזיציה, את הכמה אנשים ש "נו, עוד פעם השאלות ועוד פעם הזה, רוצים לשחק כדורגל". או ש "סתום אתה עם השאלות שלך". זה תמיד ליווה אותי, היה לי את החבורה שתמיד הייתה באופוזיציה, אז ידעתי שאני לא אקבל תשובה, כרגיל. זה היה, מבחינתי OVER THE LIMIT, כבר היה ממש מוגזם. האנשים אמרו, הלוחמים אמרו, בוא נירה סתם במישהו כדי שתיגמר ההודנא המסריחה הזאת ונפסיק את המאבקים ונתחיל לחזור לעשות מעצרים. והנה, זה בא לך מהפיקוד הכי גבוה שכנראה גם לו נמאס, אז הוא רוצה שייקרה משהו.

הער: קצין ביחידה מובחרת מקום הארוע: ענבתא

אחד המאבקים שלנו באמת הרג שני חברה שירו על מכונית שלנו ואף אחד לא נפגע.

הם גילו אותם יורים על הציר ואז?

כן ואז ירו, הרגו שנים מתוך ארבעה ושנים ברחו. אז גם כן במקרה הזה הגענו בהתחלה אנחנו אחרי זה גם המח"ט הגיע זה היה ענבתא אני חושב. ממש דוך מערבית לחומש. כן יכול להיות זה האיזור. אז *** המח"ט מגיע

זה היה אחרי ש...?

אחרי שכבר הייתה ההיתקלות, אצלנו גם חברה ביחידה, אנחנו בקצב שלנו, לא ממהרים. זורקים רימונים ועד שלא בטוחים שבאמת הם מתים, זה לא שרצים ויאללה קדימה הסתער.

מה זאת אומרת?

זאת אומרת שהעסק מתנהל מבחינתנו בדרך בטוחה, לא פזיזה. אני מציין את זה כי פשוט עבר המון זמן מהרגע של האירוע ועד שהמח"ט הגיע ועד שהתקבלה הוראה ממנו, קדימה תכנסו לבתים הקרובים פה

שניה אם כבר הזכרת את זה. כחלק מהנוהל הזה, ביצעו שם גם וידוא הריגה?

כן

מה זה?

הסיפור של וידוא הריגה, אני לא יודע מה עשו ממנו. הרמטכ"ל יצא מאוד רע מהסיפור הזה.

למה?

כי זה משהו שכולנו למדנו מהיום הראשון בצבא שיש וידוא הריגה. זה אני זוכר את

התמונה, גם אני זוכר שמי שביצע את זה היה המפל"ג. שאמרתי לעצמי זה בטח גועל נפש. הוא פשוט הלך הסתכל למחבל על הראש ונתן לו כמה כדורים

ניגש אל המחבל ובום בום בום?

בדיוק.

המפל"ג (מפקד פלגה)?

המפל"ג.

בקיצור, נגמר ההיתקלות מגיע *** (המח"ט) ובעצם רוצה לחפש עכשיו את השניים שברחו.

לא, לא שאלנו אותו בעצם מה העניין? "צריך להראות נוכחות". עכשיו הבתים גם היו רחוקים, בקיצור זה היה

כאילו להראות נוכחות בכפר שקרוב שם?

כן, הם ברחו בוודאות לכיוון ההוא כי את זה החברה ראו אבל לא משנה, זה היה כבר באמת הרבה אחרי שכל ה... זה היה כל כך איטי הסיפור הזה. זה לא היה נהרגו? קדימה וודא הריגה ויאללה מה הלאה? זה והביאו בכלל חבר'ה מדובר צה"ל, מי מתעסק עם תיעוד של גופות ודברים כאלו?

יש יחידת הסרטה של דובר צה"ל.

לא יודע. בקיצור באו לצלם אותם עם הנשקים, היה להם M-16 והכל. זאת אומרת זה היה באמת, אני לא יודע להגיד אם זו הייתה שעה או זמן אחר שכאילו חצי מהעולם הגיע וכולם רצו כמובן להצטלם במרכאות

הצטלמו עם הגופות כאילו?

לא לא לא אני אומר כאילו להגיע לראות מה קורה, אתה יודע שקורה משהו טוב, שמצליחים אז כולם רוצים להיות אבא של הסיפור הזה. גם אותו יום הגיע מפקד היחידה שלנו שהיה אז *** וגם אני זוכר שהוא הגיע עם מישהו שהיה איתו בצוות שהיה קצין במטה שלנו. אחרי זה אספו אותנו ל- ח. אחר כך בדיוק הייתה השקיעה, עומדים שניהם (מפקד היחידה וחברו) מטר תשעים. מספרים להם מה קרה ככה וזה ואז הם מסתובבים שניהם לכוון השקיעה ו"אתה זוכר איך משם לשם ירינו בו עם האקדח?" וכל מיני סיפורים. זה היה מצחיק, נורא מצחיק, סוריאליסטי. כאילו אתה יודע כאילו מדברים בינם לבין עצמם שאנחנו הצעירים נשמע את המור"קים (מורשת קרב) כאילו

בקיצור עבר הרבה זמן, הגעתם עם המח"ט ובעצם מה הוא אומר? שתכנסו לכפר ו...?

שוננס לכפר, ניכנס לכמה בתים ונצא. להראות נוכחות, זה ללא ספק. אני זוכר ששאלנו אותו מה העניין עכשיו? שעה וחצי כבר אחרי. אתה חושב שהם בבית הראשון? מה הם טמבלים? "לא צריך להראות..." הסיפור הרגיל. לא ישנים בשדרות, לא ישנו בזה.. זה לא המצאה חדשה.

נכנסתם? הייתם לבד או שהיה שם עוד כוח?

לא לא נכנסנו בסוף. אמרנו לו איכשהו שדיברנו עם המפקדים שלנו ושכנעו אותנו והוא ירד מזה הבין שזה קישקוש.

ספר את השתלשלות האירועים שם.

אם אני זוכר נכון, האירוע התחיל כששני מחבלים יצאו מאחד השערים של הקסבה וירו לכיוון מערת המכפלה וירו פנימה. אנחנו כמובן קפצנו, כל הכוחות בגזרה קפצו. סגרנו את הקסבה והתחלנו סריקות בפנים. בהתחלה באמת לא מצאנו שום דבר. היו איזה שבע שעות של סריקות. שלקראת הסוף, היינו כמה צוותים בשטח: צוות אחד בתצפית על בניין מחוץ לקסבה ועוד ארבעה או שלושה צוותים בשטח, שעשו את הסריקות. עכשיו הצוות שאני הייתי בו ועוד צוות אחר באיזשהו שלב שמענו צרור יריות מאוד קרוב אלינו תפסנו ישר מחסה. ושמענו את ההיתקלות בקשר, שמענו שיש נפגע שחטפו אש ומשם יצאנו והכוח של התצפית הכווין אותנו למקום.

היה כוח של מי בתוך הבית?

של הנח"ל. הם היו שם בתוך הבתים וחטפו שם אש במדרגות אנחנו יצאנו החוצה, והכוח של התצפית הכווין אותנו אליהם. אנחנו הגענו דרך הגגות.

הכוח שזיהה היה פלחה"ן גולני?

כן.

והוא ירה על המחבלים?

הם ירו על המחבלים וכגעו באיזשהו שלב. ירי קלעים. במרחק שלהם זה חייב להיות לפחות קלע. שני הצוותים שהתקדמו על הגג התחילו להתקדם בהכוונה של התצפית דרך הגגות לעבר המחבלים. אחרי כמה דקות של הכוונה הראשון הגיע למרפסת שהייתה מעל המקום שבו היו המחבלים. מדובר בטווח של שלושה או ארבעה מטר המפקד ירה כמה כדורים על כל מחבל לוודא הריגה. אחר כך הכוח של הנח"ל שחטף במדרגות עלה לשם כשזה היה בטוח בשבילו לעלות

וזה היה המג"ד שנתן את האישור בקשר. מה המג"ד אמר לו באישור?

"אתה עולה למעלה, תעלה בלי רימונים שלא תפגע בכוח שכבר נמצא שמה. ז"א אתה עולה ואין לך אישור לזרוק רימונים, זה מפזר יותר מדי רסס ועלול לסכן את הכוח השני"

דווח שהמחבלים הרוגים?

אני לא זוכר באיזה שלב בדיוק אבל דווח. אחרי שהכוח הראשון שהגיע לשם ירה אני די בטוח שהם היו הרוגים. אבל לא הייתה בדיקה היה וידוא בעזרת הירי...

לא הזזתם את הגופות?

לא לא לא.

הכוח של פלס"ר נח"ל עלו?

הראשון שהגיע היה המפקד של הכוח הוא כבר ממש הגיע לגופות עצמן. ירה על כל אחד מהם שני כדורים והוא למעשה וידא בפועל שהם מתים ואין עליהם חגורות או משהו. לקח את הנשק שלהם - פרק אותו.

מפקדים שבשטח דיברו על זה? שמו על זה? היה שיחה על מה שהוא עשה?

על מה? על הוידוי הריגה?

שלו. כן.

לא. זה נוהל רגיל.

באחד הלילות התקיים מבצע מעצרים גדודי בעיירה טובאס משימת הפלוגה שלי הייתה לחסום את ציר הגישה המחבר את העיירה עם העיירה השכנה לה. מנהלת התיאום והקישור באזור דאגו להודיע לשוטרים הפלשתינאים באזור שלא לצאת מבתיהם. הוראות הפתיחה באש היו לירות על מנת להרוג בכל חמוש. התמקמנו במארב על ציר הגישה בסביבות שתיים בלילה. חסמנו את הציר עם אבנים כבדות. בסביבות ארבע בבוקר התחילו להגיע רכבים. את הרכב הראשון בדקנו בצורה מסודרת, ויטודית. לאחר הבדיקה הושבנו את האנשים בצד הדרך, כאשר אחד החיילים שומר עליהם. כעבור כמה דקות הגיע מכיוון העיירה השכנה רכב מסוג דיפנדר נוסע במהירות. המ"פ כרז במגפון לרכב לעצור, אולם הרכב המשיך להתקרב במהירות. ברגע האחרון - לפני מחסום האבנים - הרכב נתן ברקס ועצר. אחד החיילים בכוח המארב זיהה ברכב נשק - כנראה מסוג קלא'צ - וצעק: "שופ"ים! שופ"ים!". מיד פתחנו באש. זאת הייתה אש כבדה, של מקלעי "נגב" ונשק אישי של כתיסטר לוחמים. תוך כדי הירי, הרכב הצליח לבצע פרסה ולהתחיל להתרחק, למרות שהיה ברור שהיושבים ברכב נפגעו - נפתחה עליהם אש כבדה מטווח של כעשרים מטרים. כעבור כחמש מאות מטרים הרכב נעצר. מאוחר יותר הסתבר שכל יושבי הרכב נהרגו. לאחר עצירת הרכב, שמענו פתאום צלצול פלאפון. בהתחלה חשבנו שזה פלאפון של אחד החיילים, שהביא אותנו בטעות למארב. לאחר בדיקה, הסתבר שלאיש אין עליו פלאפון, ושהצלצול מגיע מכיוון הכביש. המ"פ לקח עמו שני קלעים בעלי כוונות לראיית לילה, והתקדמו לעבר הכביש. הקלעים זיהו שעל הכביש, מכיוון צלצול הפלאפון, שוכבת גופה. המ"פ סרן *** ** החליט להתקדם ולבצע וידוא הריגה. המ"פ החליט לירות בעצמו, ולא להשתמש בקלעים. הוא ביצע ירי של כדור אחד, מטווח של מטרים בודדים. הכדור פגע ברגל הגופה. הקלע, בעל כוונת הלילה, אמר למ"פ שהוא פגע ברגל. המ"פ ביצע ירי נוסף, הפעם פגע בצלעות, ולאחר מכן - לאחר תיקון נוסף - ירי שפגע בצוואר. לאחר מכן חזרו המ"פ והקלעים לשבת במארב. אף אחד לא התייחס למקרה באופן מיוחד. האווירה הייתה שוידוא הריגה הוא דבר ברור מאליו. על פי היכרותי עם המ"פ, הסיבה שהוא בחר לירות בעצמו ולא להשתמש בקלעים בעלי כוונות הלילה המדויקות הייתה התלהבות לביצוע ירי: אם זה בלבנון במקל"ר, כאשר הוא אינו מקל"ריסט, במק"כ, כאשר הוא אינו מק"כיסט, וכו'.

ליצירת קשר לצורך מתן עדות, ולתיאום מפגשים וחוגי בית:
או טלמסר 8454725 www.shovrimshatika.org-050
לתרומות:
בנק הפועלים, חשבון מספר 340219, סניף 608
צ'קים לפקודת "שוברים שתיקה" ניתן לשלוח לכתובת:
ת.ד. 68150, ירושלים 91681